

Nsangu ya Mbote mutindu yawu sonamaka na **MAKE** **NKOTOLO**

Nsangu ya Mbote mutindu yawu kele ya kusonama na Make, ya kele Nsangu ya Mbote ya kulutula nkufi, mpe bantu ke tubaka ti ni yawu sonamaka ntete na Bansangu ya Mbote nyonso. Na mbandukulu, kisoniki ke na kulakisa Yesu mutindu Mwana ya Nzambi (Mke 1.1). Kasi Yesu vwandaka zola ve ti ba zabisa yawu na pwelele nyonso (Mke 3.11). Yawu fwanaka vwanda mutindu yina, samu ti bantu lenda na kubakula yawu kaka na manima ya lufwa ya yandi na kulunsi mpe mvumbukulu ya yandi na lufwa.

Dibuku yayi kele ya kukabuka mutindu yayi:

- Yowane Mubotiki ke na kusala kisalu ya kukubika bantu ya Isayeli samu na nkwezulu ya Masiya, mpe yandi ke na kubotika Yesu (Mke 1.1-11).
- Satana ke na kutonta Yesu na kati ya yinsi ya kuyuma. Na manima, Yesu ke na kulongisa bantu mpe ke na kubelusa bambevo. Awa, kisoniki ke na kulakisa bumfumu ya Yesu: ntangu Yesu ke na kubokila bantu na kulanda yandi, ntangu yandi ke na kulongisa bankonga ya bantu, mpe ntangu yandi ke na kubelusa bambevo (Mke 1.12-8.30).
- Kisoniki ke na kulakisa ti Yesu me kuma pene-pene ya kutala mpasi, ya lufwa, mpe ya kuvumbuka na lufwa na Yelusalemi. Na yina,

Yesu ke na kuzabisa yawu bambala tatu na bilandi ya yandi, kasi bawu ke na kubakula ve mambu yina yandi ke na kuzabisa bawu. Konso ntangu, yandi ke na kuzonzila mambu ya yandi mosi na kutuba ti yandi kele Mwana ya Muntu (Mke 8.31-10.52).

- Yesu ke na kukota na Yelusalemi na nkembo nyonso. Yandi ke na kubingisa bitekisi yina ke na kutekisa na kati ya Yinzo ya Nzambi. Yandi ke na kupesa bandongosolo ya nsuka na bambeni ya yandi, na bankonga ya bantu, mpe na bilandi ya yandi (Mke 11-13).
- Kisoniki ke na kuzonzila na yina me tadila bilumbu zole ya nsukunu ya luzingu ya Yesu. Ni awa, yandi ke na kuzonzila na yina me tadila madya ya nsuka yina Yesu kudyaka na bilandi ya yandi, lusambulu ya Yesu na Ngetesemane, wapi mutindu ba kangaka Yesu, wapi mutindu ba zengilaka Yesu lufwa, wapi mutindu ba kufwaka Yesu, mpe wapi mutindu ba tulaka Yesu na ndyamu (Mke 14-15).
- Kisoniki ke na kuzonzila na yina me ndyamu yina ke dyaka ve na kima na kati, mvumbukulu ya Yesu na lufwa, mpe mutindu yandi talanaka na bantu ya nkaka (Mke 16).

Na manima ya kutanga Nsangu ya Mbote ya Make, beno ke zaba mpe ti Yesu ya Nazaleti vwan-daka ya tsyelika Mwana ya Nzambi (Mke 15.39).

*Ndongosolo ya Yowane Mubotiki
(Mat 3.1-12; Lke 3.1-18; Yne 1.19-28)*

¹ Nsangu ya Mbote ya Yesu-Klisto, Mwana ya Nzambi ke na kubanda awa.

² Mutindu yawu kele ya kusonama na dibuku ya mumbikudi Esaya:

«Mu ke fidisa ntumwa ya munu na ntwala ya nge samu na kuyidikila nge nzila.

³ Ndinga ya muntu yina ke na kulooka na yinsi ya kuyuma:

“Beno yidika nzila samu na Mfumu, mpe beno sungika banzila ya yandi!”»

⁴ Yowane Mubotiki kumaka na yinsi ya kuyuma. Yandi vwandaka botika mpe vwandaka zabisa mbotokolo ya kusoba nkadulu samu na kuzwa mulemvo ya masumu.

⁵ Bantu nyonso ya kizunga ya Zude mpe ya mbanza Yelusalemi vwandaka kwenda na sika ya yandi. Bawu vwandaka fungula masumu ya bawu na ntwala ya bantu nyonso, mpe Yowane vwandaka botika bawu na kati ya nzadi ya Yolo-dani.

⁶ Yowane vwandaka ya kuvwata kinkuti yina ba yidikaka na mika ya kibulu yina ba ke bokilaka samo, mpe singa ya luketo ya mpusu ya kibulu. Yandi vwandaka kudya makonko mpe mafuta ya nyosi ya mfinda.

⁷ Yandi vwandaka tuba na nkonga ya bantu: «Muntu yina ke na kukwiza na manima ya munu me lutila munu ngolo. Mu kele ve ya kulunga na kukondama samu na kunyangula basinga ya mapapa ya yandi.

⁸ Mu me botika beno na maza, kasi yandi ke botika beno na Mpeve ya Longo.»

Yesu me kuzwa mbotokolo, mpe Satana me tonta yandi

(Mat 3.13; 4.11; Lke 3.21-22; 4.1-13)

⁹ Na bilumbu yina, Yesu katukaka na mbanza Nazaleti na kizunga ya Ngalili, mpe Yowane botikaka yandi na nzadi ya Yolodani.

¹⁰ Ntangu yandi vwandaka basika na maza, yandi talaka zulu yina zibukaka, mpe Mpeve kulumukaka na yandi mutindu dibembe.

¹¹ Ndinga wakanaka na mazulu: «Nge kele Mwana ya munu yina mu ke zolaka mingi. Ni na nge kele kilengi nyonso ya munu.»

¹² Kaka na ntangu yina, Mpeve ya Nzambi nataka yandi na yinsi ya kuyuma.

¹³ Yandi vwandaka kuna bilumbu makumi yiya, mpe Satana tontaka yandi. Yandi vwandaka kintwadi na bibulu ya mfinda, mpe bambazi vwandaka sadila yandi.

Yesu bokilaka bilandi ya ntete

(Mat 4.12-22; Lke 4.14-15; 5.1-11)

¹⁴ Ba tulaka Yowane na boloko. Yesu kwendaka na Ngalili, mpe bandaka na kulongisa Nsangu ya Mbote ya Nzambi.

¹⁵ Yandi vwandaka tuba: «Ntangu me lunga, mpe Kimfumu ya Nzambi me kuma pene-pene. Ben soba nkadulu ya beno, mpe beno kwikila Nsangu ya Mbote.»

¹⁶ Yesu vwandaka tambula na kumu ya dyanga ya Ngalili, mpe talaka bilobi zole: Simoni na leki ya yandi, Andele. Bawu vwandaka loba, bawu vwandaka losa mpwasa na kati ya dyanga.

¹⁷ Yesu zabisaka bawu: «Beno landa munu, mpe mu ke kumisa beno bilobi ya bantu.»

¹⁸ Kaka na ntangu yina, bawu bikaka bampwasa ya bawu, mpe landaka yandi.

¹⁹ Yandi tambulaka dyaka fyoti, mpe talaka Zaki na leki ya yandi Yowane, bana ya Zebede. Bawu vwandaka na kati ya bwatu, mpe vwandaka yidika bampwasa ya bawu. ²⁰ Kaka na ntangu yina, Yesu bokilaka bawu. Bawu bikaka tata ya bawu na bisadi na kati ya bwatu, mpe landaka Yesu.

Yesu belusaka muntu yina vwandaka na mpeve ya yimbi

(Lke 4.31-37)

²¹ Yesu na bilandi ya yandi kwendaka na mbanza Kapenawume. Na kilumbu ya saba, Yesu kotaka na yinzo ya lusambulu ya ba-Zwife, mpe bandaka na kulongisa.

²² Bantu yina vwandaka kuwa yandi, vwandaka yituka na ndongosolo ya yandi, samu ti yandi vwandaka longisa bawu na mutindu ya muntu yina kele na bumfumu. Kasi ve na mutindu ya milongisi ya Misiku.

²³ Kasi na kati ya yinzo ya lusambulu ya ba-Zwife, ya vwandaka na muntu mosi yina mpeve ya yimbi vwandaka kwamisa. Yandi lookaka na ngolo nyonso mutindu yayi:

²⁴ «Ee! Yesu, muntu ya Nazaleti, yinki nge ke na kusosa na beto? Nge me kwiza samu na kufwa beto? Mu zaba nani nge kele. Nge kele muntu ya longo yina Nzambi me fidisa!»

²⁵ Yesu ngalaka mpeve ya yimbi, mpe tubaka: «Vwanda swi, mpe basika na nzutu ya muntu yayi!»

²⁶ Mpeve ya yimbi ningisaka muntu yina na ngolo nyonso, mpe basikaka na kulooka na ndinga ya ngolo.

²⁷ Bantu nyonso pamukaka, mpe yufulaka bawu na bawu: «Wapi mambu yayi? Muntu yayi ke na kupesa ndongosolo ya malu-malu na bumfumu nyonso. Yandi ke na kutumisa mpe bampeve ya yimbi, mpe yawu ke na kutumama na yandi!»

²⁸ Na nswalu nyonso, nsangu ya Yesu mwan-ganaka na kati ya kizunga nyonso ya Ngalili.

*Yesu belusaka mama ya kento ya Simoni
(Mat 8.14-17; Lke 4.38-41)*

²⁹ Ntangu bawu basikaka na yinzo ya lusam-bulu ya ba-Zwife, bawu kwendaka kintwadi na Zaki mpe Yowane na yinzo ya Simoni mpe Andele.

³⁰ Mama ya kento ya Simoni vwandaka ya ku-lala na mfulu samu ti yandi vwandaka na dibawu. Ntangu Yesu kumaka, ba zabisaka yandi yawu na nswalu nyonso.

³¹ Yesu kwendaka pene-pene ya yandi. Yandi simbaka yandi na diboko, mpe telemisaka yandi. Dibawu manisaka, mpe mama yina bandaka na kusadila bawu.

³² Na nkokila, ntangu bwisi yilaka, ba natinaka Yesu bambevo nyonso mpe bantu yina vwandaka na bampeve ya yimbi.

³³ Bantu nyonso ya mbanza vukanaka na mant-wala ya mwelo ya yinzo.

³⁴ Yandi belusaka bantu mingi yina vwandaka na bimbevo ya konso mutindu, mpe bingisaka bampeve mingi ya yimbi. Yandi bikaka ve ti bampeve ya yimbi zonza samu ti bawu zabaka nani yandi kele.

*Yesu kwendaka na Ngalili
(Lke 4.42-44)*

³⁵ Na suka-suka, ntangu mwa mpimpa vwandaka ntete, Yesu vumbukaka. Yandi basikaka na yinzo, mpe kwendaka kisika yandi vwandaka yandi mosi. Kuna, yandi vwandaka sambila.

³⁶ Simoni na bampangi ya nkaka kwendaka sosa yandi.

³⁷ Ntangu bawu talaka yandi, bawu zabisaka yandi: «Bantu nyonso ke na kusosa nge.»

³⁸ Kasi Yesu tubilaka bawu: «Beto kwenda na bisika ya nkaka, na babwala ya pene-pene. Kuna, mu fwana kulongisa mpe, samu ti mu kwizaka samu na yawu.»

³⁹ Na yina, yandi kwendaka na kizunga nyonso ya Ngalili. Yandi vwandaka longisa na bayinzo ya lusambulu ya ba-Zwife, mpe vwandaka bingisa bampeve ya yimbi.

*Yesu belusaka muntu ya bwazi
(Mat 8.1-4; Lke 5.12-16)*

⁴⁰ Muntu mosi ya bwazi kwizaka na sika ya Yesu. Yandi fukamaka na ntwala ya Yesu, mpe lombaka lusalusu na kutuba: «Kana nge zola, nge lenda kuvedisa munu.»

⁴¹ Yesu talaka yandi kyadi mingi. Yandi lambulaka diboko, simbaka yandi, mpe tubaka: «Mu zola, vwanda ya kuvedila!»

⁴² Na mpamukunu, bwazi manisaka muntu yina, mpe yandi belukaka.

⁴³ Kaka na ntangu yina, Yesu kebisaka yandi mpe vutulaka yandi na kutuba:

⁴⁴ «Kuwa munu mbote! Kutuba yawu na muntu ve. Kasi kwenda lakisa nzutu ya nge na sika ya nganga-Nzambi, mpe pesa munkayulu ya kuvedisa nzutu yina Moyize tumisaka. Yawu ke lakisa na bantu nyonso ti nge me beluka.»

⁴⁵ Kasi muntu yina kwendaka mpe zabisaka na bisika nyonso mambu yina kuminaka yandi. Na yina, Yesu vwandaka talana dyaka ve na bam-banza. Kasi yandi vwandaka vwanda na ngaanda ya mbanza na bisika yina ke na bantu ve, mpe bantu vwandaka katuka bisika nyonso samu na kukwenda kisika yina vwandaka Yesu.

2

*Yesu belusaka kikata
(Mat 9.1-8; Lke 5.17-26)*

¹ Na manima ya mwa bilumbu, Yesu vutukaka na mbanza Kapenawume, mpe bantu kuwaka ti yandi vwandaka na kati ya yinzo.

² Nkonga ya bantu vukanaka, mpe bisika manisaka na kati ya yinzo tii na ntwala ya mwelo. Yesu vwandaka longisa bawu mambu ya Nzambi.

³ Mwa bantu kwizaka kuna, mpe natinaka yandi kikata yina bantu yiya vwandaka nata.

⁴ Kasi bawu vwandaka lenda ve na kulakisa yandi na sika ya Yesu samu ti bantu lutilaka mingi. Na yina, bawu yulukaka na muludi mpe tobolaka yawu na kisika yina vwandaka Yesu. Bawu kulumunaka kipoyi yina mbevo vwandaka ya kulala.

⁵ Ntangu Yesu talaka kiminu ya bantu yina, yandi tubaka na kikata: «Mwana ya munu, Nge me kuzwa mulemvo ya masumu ya nge.»

⁶ Mwa milongisi ya Misiku vwandaka kuna, mpe vwandaka banza na kati ya bantima ya bawu:

⁷ «Samu na yinki muntu yayi ke na kuzonza mutindu yina? Yandi ke na kusafula Nzambi. Kaka ni Nzambi lenda kulemvokila muntu masumu.»

⁸ Yesu zabaka mbangu mabanza ya bawu, mpe zabisaka bawu: «Samu na yinki beno ke na mabanza ya mutindu yina?

⁹ Yinki me lutila mpasi na kutuba na kikata: “Nge me kuzwa mulemvo ya masumu ya nge” to: “Baka kipoyi ya nge, mpe tambula”?

¹⁰ Kasi mu zola ti beno zaba ti Mwana ya Muntu kele na lutumu ya kulemvokila masumu awa na ntoto.» Na yina, yandi tubaka na kikata:

¹¹ «Mu ke na kuzabisa nge: Telama, baka kipoyi ya nge, mpe kwenda na yinzo ya nge.»

¹² Kaka na ntangu yina, yandi telamaka, mpe bakaka kipoyi ya yandi. Yandi basikaka na meso ya bantu nyonso, mpe bawu yitukaka. Bawu vwandaka kembila Nzambi, mpe vwandaka tuba: «Nabunu beto tala mambu ya mutindu yayi.»

*Yesu bokilaka Levi
(Mat 9.9-13; Lke 5.27-32)*

¹³ Yesu vutukaka na kumu ya dyanga ya Ngalili. Bantu mingi kwizaka na sika ya yandi, mpe yandi vwandaka longisa bawu.

¹⁴ Ntangu yandi vwandaka luta, yandi talaka Levi mwana ya Alefe, ya kuvwanda na kisika yina

ba ke futaka mpaku. Yesu zabisaka yandi: «Landa munu!» Levi telamaka mpe landaka yandi.

¹⁵ Yesu kwendaka kudya na yinzo ya Levi. Bilokoti-mpaku mingi mpe bantu mingi ya nkadulu ya yimbi vwandaka kudya kintwadi na Yesu mpe bilandi ya yandi. Ya tsyelika, bantu mingi ya mutindu yina vwandaka landa yandi.

¹⁶ Ntangu milongisi ya Misiku yina vwandaka na kati ya kimvuka ya ba-Falisye talaka ti Yesu vwandaka kudya kintwadi na bantu yina, bawu tubaka na bilandi ya yandi: «Samu na yinki yandi ke na kudya kintwadi na bilokoti-mpaku mpe bantu ya masumu?»

¹⁷ Yesu kuwaka bawu mpe tubaka: «Bantu ya mavimpi ya mbote kele ve na nsatu ya dokotolo, kasi ni bambevo kele na nsatu ya yandi. Mu me kwiza ve samu na kubokila bantu ya kudedama, kasi misumuki.»

*Dyambu ya kumanga na kudya samu na Nzambi
(Mat 9.14-17; Lke 5.33-39)*

¹⁸ Kilumbu mosi, bilandi ya Yowane Mubotiki mpe ba-Falisye mangaka na kudya samu na Nzambi. Na yina, bantu kwizaka yufula Yesu: «Samu na yinki bilandi ya Yowane mpe ya ba-Falisye ke mangaka na kudya samu na Nzambi, kasi bilandi ya nge ke salaka yawu ve?»

¹⁹ Yesu vutulaka: «Beno banza ti bantu yina ba me bokila na mukembo ya makwela lenda kumanga na kudya ntangu mulumi ke ntete na kati-kati ya bawu? Ve, ntangu nyonso yina mulumi kele na kati-kati ya bawu, bawu lenda kumanga ve na kudya.

²⁰ Kasi bilumbu ke kwiza yina ba ke katula bawu mulumi. Na bilumbu yina, bawu ke manga na kudya samu na Nzambi.

²¹ Ata muntu ke bakaka kitende ya lele ya malu-malu samu na kulonda kinkuti ya ntama. Kana ve, kitende ya malu-malu ke pasula yawu, mpe dibulu ke lutila nene.

²² Ata muntu ke tulaka vinu ya malu-malu na basaki ya ntama ya mpusu ya kibulu. Kana ve vinu ke pasula yawu. Vinu ke mwangana mpe basaki ke beba. Kasi ba ke tulaka vinu ya malu-malu na kati ya basaki ya malu-malu ya mpusu ya kibulu.»

Yesu kele mfumu ya Saba

(Mat 12.1-8; Lke 6.1-5)

²³ Na kilumbu ya Saba, Yesu vwandaka luta na kati ya bilanga ya bambuma ya faline, mpe bilandi ya yandi vwandaka buka bambuma ntangu bawu vwandaka luta.

²⁴ Na yina, ba-Falisye tubaka na Yesu: «Tala bilandi ya nge, Samu na yinki bawu ke na kusala mambu yina misiku ke yiminaka na kilumbu ya Saba?»

²⁵ Yesu vutulaka: «Beno me tangaka ntete ve mambu yina Davidi salaka kilumbu yina yandi mpe bantu ya yandi vwandaka na nsatu, mpe vwandaka ve na kima ya kudya?»

²⁶ Ntangu Abyatale vwandaka nganga-Nzambi ya ntete, yandi kotaka na Yinzo ya Nzambi, mpe kudya mampa yina pesamaka mutindu munkayulu na Nzambi. Misiku ya beto ke pesaka kaka muswa na banganga-Nzambi na kudya

yawu. Kasi Davidi bakaka yawu, mpe kabulaka yawu na bantu ya yandi.»

²⁷ Yesu zabisaka dyaka bawu: «Nzambi yidikaka ve muntu samu na Saba, kasi yandi salaka kilumbu ya Saba samu na muntu.

²⁸ Ni yawu yina, Mwana ya Muntu kele mfumu ya Saba.»

3

*Yesu belusaka muntu ya diboko ya kufwa
(Mat 12.9-14; Lke 6.6-11)*

¹ Yesu kwendaka kota dyaka na yinzo ya lusambulu ya ba-Zwife. Ya vwandaka kuna na muntu mosi yina vwandaka na diboko ya kufwa.

² Ba-Falisye vwandaka tala Yesu na nkebolo nyonso samu na kutala kana yandi ke belusa muntu yina na kilumbu ya saba, samu ti bawu vwandaka sosa dyambu ya kufunda yandi.

³ Yesu tubaka na muntu ya diboko ya kufwa: «Telama mpe kwiza awa na ntwala ya bantu nyonso.»

⁴ Na manima, yandi yufulaka bawu: «Yinki ke tubaka misiku ya beto? Kusala muntu mbote to yimbi na kilumbu ya saba? Kuvuukisa muntu to kufwa yandi?» Kasi bawu pesaka mvutu ve.

⁵ Yesu talaka bawu na nkele nyonso. Yandi vwandaka ya kufuluka na kyadi samu ti bawu vwandaka na ntima ngolo. Na yina, yandi tubaka na muntu yina: «Lambula diboko ya nge.» Yandi lambulaka diboko ya yandi, mpe yawu belukaka.

⁶ Ba-Falisye basikaka mpe vukanaka na nswalu nyonso na bantu ya kimvuka ya Elode samu na kutala wapi mutindu bawu lenda kufwa Yesu.

Yesu na kati ya nkonga

⁷ Yesu kwendaka na bilandi ya yandi na kumu ya dyanga ya Ngalili, mpe bantu mingi landaka yandi. Bawu katukaka na Ngalili, mpe na Zude,

⁸ na Yelusalemi, na Idume, na babwala ya pene-pene na nzadi ya Yolodani, mpe na bizunga ya bambanza Tile mpe Sidone. Bawu kwizaka mingi samu ti bawu kuwaka mambu nyonso yina Yesu vwandaka sala.

⁹ Na yina, Yesu tubaka na bilandi ya yandi na kukubikila yandi bwatu, samu ti nkonga ya bantu fyetikisa yandi ve.

¹⁰ Mutindu Yesu vwandaka belusa bantu mingi, bantu nyonso yina vwandaka na bimbevo vwandaka sosa na kusimba yandi.

¹¹ Ntangu bayina vwandaka na bampeve ya yimbi vwandaka tala Yesu, bawu vwandaka kubwa na ntwala ya yandi na kulooka: «Nge kele Mwana ya Nzambi.»

¹² Kasi Yesu vwandaka yimina bawu na ngolo nyonso na kutuba na bantu nani yandi kele.

*Yesu soolaka bantumwa kumi na zole
(Mat 10.1-4; Lke 6.12-16)*

¹³ Na manima, yandi kwendaka na mongo. Yandi bokilaka bayina yandi zolaka, mpe bawu kwizaka na sika ya yandi.

¹⁴ Yandi soolaka bantumwa kumi na zole samu ti bawu vwanda na yandi, mpe samu na kufidisa bawu na kulongisa Nsangu ya Mbote.

¹⁵ Yandi pesaka bawu mpe lulendo ya kubingisa bampeve ya yimbi.

¹⁶ Bankumbu ya bawu kele: Simoni yina yandi pesaka nkumbu Pyele,

¹⁷ Zaki na leki ya yandi Yowane, bawu zole bana ya Zebede. Yesu pesaka bawu nkumbu Bwanengese yina zola kutuba «bana ya kidumu»,

¹⁸ Andele, Filipe, Baatelemi, Matayi, Toma, Zaki mwana ya Alefe, Tade, Simoni yina vwandaka na ntama muntu ya kimvuka ya Zelote*,

¹⁹ mpe Yuda Isekayote yina yekulaka Yesu.

²⁰ Na manima, Yesu vutukaka na yinzo. Nkonga ya nene ya bantu vukanaka dyaka, mpe Yesu na bilandi ya yandi lendaka ve na kudya.

²¹ Ntangu bantu ya dikanda ya yandi kuwaka mambu yina, bawu kwizaka na sika ya Yesu samu na kubaka yandi, samu ti bawu vwandaka tuba ti yandi ke na kuzaba dyaka ve mambu yina yandi ke na kusala.

*Yesu pesaka mvutu na milongisi ya Misiku
(Mat 12.22-32; Lke 11.14-23; 12.10)*

²² Milongisi ya Misiku yina katukaka na Yelusalemi vwandaka tuba: «Bezebule kele na kati ya yandi, ni mfumu ya bampeve ya yimbi ke pesaka yandi lulendo ya kubingisa bampeve ya yimbi.»

²³ Na yina, Yesu bokilaka bawu mpe zonzilaka bawu na bingana: «Wapi mutindu Satana lenda kubingisa dyaka yandi mosi Satana?

²⁴ Kana bantu ya yinsi mosi nwana bawu na bawu, yinsi yina ke mwangana.

²⁵ Kana bantu ya dikanda mosi nwana bawu na bawu, dikanda yina ke mwangana.

* **3:18** Na ntangu ya Yesu, bantu ya kimvuka ya Zelote vwandaka ba-Zwife yina vwandaka nwanisa bantu ya Loma, samu na kimpwanza ya yinsi ya Isayeli.

²⁶ Na yina, kana Satana ke na kunwana na yandi mosi, mpe kana yandi kele ya kukabuka, lulendo ya yandi ke tatamana ve, kasi yawu ke manisa.

²⁷ Ata muntu lenda kukota na yinzo ya muntu ya ngolo, mpe kubaka yandi bima kana yandi me kanga yandi ntete ve basinga. Kasi kana yandi me kanga muntu yina basinga, yandi lenda kubaka yandi bima nyonso yina kele na kati ya yinzo.

²⁸ «Ya tsyelika, mu ke na kuzabisa beno: Bantu ke kuzwa mulemvo na masumu nyonso ya bawu, mpe na konso mutindu bawu ke safula Nzambi.

²⁹ Kasi muntu yina ke safula Mpeve ya Longo, ke kuzwa ve mulemvo ya masumu samu ti yandi me sala disumu ya seko.»

³⁰ Yesu zonzilaka bawu mutindu yina samu ti bawu vwandaka tuba ti yandi kele na mpeve ya yimbi.

*Mama mpe bampangi ya Yesu
(Mat 12.46-50; Lke 8.19-21)*

³¹ Mama mpe bampangi ya Yesu kwizaka. Bawu vwandaka na ngaanda mpe fidisaka muntu samu na kubokila yandi.

³² Bantu mingi vwandaka ya kuvwanda na Yesu, mpe ba zabisaka yandi: «Mama mpe bampangi ya nge kele na ngaanda. Bawu ke na kusosa nge.»

³³ Yesu vutulaka: «Nani kele mama mpe bampangi ya munu?»

³⁴ Na manima, yandi talaka bantu nyonso yina vwandaka ya kuvwanda na balweka nyonso ya yandi, mpe tubaka: «Tala! Mama mpe bampangi ya munu, bawu yayi.»

³⁵ Ya tsyelika, konso muntu yina ke salaka mambu yina Nzambi ke zolaka, ni yandi kele mpangi, kibusi, mpe mama ya munu.

4

Kingana ya kisadi-bilanga (Mat 13.1-9; Lke 8.4-8)

¹ Yesu bandaka dyaka na kulongisa na kumu ya dyanga ya Ngalili. Nkonga ya nene ya bantu zungaka yandi. Ni yawu yina, yandi kwendaka vwanda na kati ya bwatu. Bwatu vwandaka na zulu ya maza, mpe nkonga ya bantu vwandaka na ntoto pene-pene na maza.

² Yandi vwandaka longisa bawu mambu mingi na bingana. Na ndongosolo ya yandi, yandi zabisaka bawu:

³ «Beno kuwa! Kilumbu mosi, muntu mosi kwendaka na bilanga samu na kumwanga bambuma.

⁴ Ntangu yandi vwandaka mwanga bambuma, ndambu ya bambuma kubwaka na lweka ya nzila. Bandeke kwizaka mpe dodaka yawu.

⁵ Ndambu ya nkaka ya bambuma kubwaka na ntoto ya matadi kisika vwandaka ve ntoto mingi. Bambuma menaka mbangu samu ti ntoto vwandaka mingi ve.

⁶ Kasi ntangu basikaka mpe yokaka bambuma yina vwandaka mena. Bambuma yumaka samu ti myanzi vwandaka ve yinda.

⁷ Ndambu ya nkaka ya bambuma kubwaka na kisika ya matiti ya bansende. Matiti ya bansende kulaka mpe yawu fyetikisaka bambuma yina

vwandaka mena. Na yina, mwa bayinti yina menaka butaka ve bambuma.

⁸ Kasi bambuma ya nkaka kubwaka na ntoto ya mbote. Mwa bayinti basikaka, kulaka mpe butaka bambuma. Bayinti ya nkaka butaka bambuma makumi tatu, ya nkaka bambuma makumi sambanu, mpe ya nkaka dyaka bambuma nkama.»

⁹ Na kumanisa Yesu tubaka: «Muntu yina kele na makutu samu na kuwa, yandi kuwa.»

*Samu na yinki Yesu ke na kuzonza na bingana
(Mat 13.10-17; Lke 8.9-10)*

¹⁰ Ntangu nkonga ya bantu kwendaka, bilandi ya Yesu mpe bayina vwandaka zunga yandi yufulaka yandi nsasa ya bingana yina.

¹¹ Yesu tubilaka bawu: «Beno kuzwaka luve ya kuzaba mansweki ya Kimfumu ya Nzambi. Kasi bantu ya nkaka ke kuwaka yawu kaka na bingana,

¹² samu ti
«Bawu ke zibula mbote meso, kasi bawu ke tala ve.
Bawu ke kuwa mbote, kasi bawu ke visa ve,
kana ve bawu ke vutuka ve na sika ya Nzambi,
mpe Nzambi ke lemvokila bawu!»»

*Yesu ke na kubangula kingana ya kisadi-bilanga
(Mat 13.18-23; Lke 8.11-15)*

¹³ Yesu tubilaka dyaka bawu: «Kana beno ke na kubakula ve kingana yayi, wapi mutindu beno ke bakula bingana nyonso ya nkaka?

¹⁴ Kisadi-bilanga ke na kumwanga Mambu ya Nzambi.

¹⁵ Bantu ya nkaka kele mutindu lweka ya nzila kisika kubwaka bambuma. Ntangu bawu ke

kuwaka mambu ya Nzambi, Satana ke kwizaka mpe ke katulaka bawu yawu.

¹⁶ Bantu ya nkaka kele mutindu ntoto ya matadi kisika kubwaka bambuma. Ntangu bawu ke kuwaka mambu ya Nzambi, bawu ke ndimaka yawu na nswalu na kyese nyonso.

¹⁷ Kasi bawu ke bikaka ve ti yawu kuzwa kisika na kati ya bantima ya bawu. Bawu ke kwikilaka kaka mwa ntangu fyoti. Ntangu banton-tolo to bankwamusu ke kuminaka bawu samu na mambu ya Nzambi, bawu ke vwandaka dyaka ve na kiminu.

¹⁸ Bantu ya nkaka dyaka kele mutindu ntoto ya matiti ya bansende kisika kubwaka bambuma. Bawu ke kuwaka mambu ya Nzambi,

¹⁹ kasi manyongo samu na mambu ya yinza, bansatu ya yimbi samu na kuzwa bimvwama, mpe bansatu ya nkaka ya yimbi ke kwamisaka Mambu ya Nzambi yina bawu ke kuwaka, mpe yawu ke butaka ve bambuma.

²⁰ Bantu ya nkaka kele mutindu ntoto ya mbote kisika kubwaka bambuma. Bawu ke kuwaka Mambu ya Nzambi, ke ndimaka yawu, mpe ke butaka bambuma. Bantu ya nkaka ke butaka bambuma makumi tatu, ba ya nkaka ke butaka bambuma makumi sambanu, mpe ba ya nkaka dyaka bambuma nkama.»

Kingana ya mwinda

(Lke 8.16-18)

²¹ Na manima, Yesu zabisaka bawu: «Ata muntu ke namisaka mwinda samu na kutula yawu na yisi ya kantini to na yisi ya mfulu. Kasi ba ke tulaka yawu na zulu ya kitentokolo ya mwinda.

²² Mambu nyonso yina kele ya kubumbama ke talana na pwelele nyonso, mpe mambu nyonso ya mansweki ke zabana.

²³ Kana muntu kele na makutu, yandi kuwa.»

²⁴ Yesu zabisaka dyaka bawu: «Beno sala keba na mambu yina beno ke kuwaka. Na kitezolo yina beno ke sadilaka bampangi, ni na kitezolo yina mpe, Nzambi ke sadila samu na beno, mpe ba ke bwela dyaka.

²⁵ Na muntu yina ke na bima, ba ke bwela yandi bima ya nkaka. Kasi na muntu yina ke na kima ve, ba ke katula yandi ndambu ya bima yina ke na yandi.»

Kingana ya bambuma yina ke menaka yawu mosi

²⁶ Yesu tubaka dyaka: «Kimfumu ya Nzambi kele mutindu mbuma yina muntu me baka mpe me mwanga na bilanga ya yandi.

²⁷ Ntangu yandi ke lalaka na mpimpa mpe ke tambulaka na ntangu, mbuma yina ke basikaka mpe ke yelaka. Kasi yandi ke zabaka ve wapi mutindu yawu ke salamaka.

²⁸ Ntoto ke menisaka yawu mosi bambuma. Yawu ke basisaka ntete yinti. Na manima, yinti ke bandaka na kubasisa mbuma, mpe mbuma ke yelaka.

²⁹ Ntangu bambuma ke yelaka, ba ke bakaka kisalulu ya kubuka bambuma, samu ti ntangu ya kuyonzika bambuma me lunga.»

Kingana ya mbuma ya mutaade (Mat 13.31-32,34; Lke 13.18-19)

³⁰ Yesu zabisaka dyaka bawu: «Na yinki beto lenda kufwanikisa Kimfumu ya Nzambi to na wapi kingana beto lenda kuzonzila yawu?

³¹ Kimfumu ya Nzambi kele mutindu mbuma ya mutaade. Ntangu ba ke kunaka yawu, yawu ke lutilaka fyoti na bambuma nyonso ya yinza.

³² Kasi na manima, yawu ke menaka mpe ke lutilaka yinda na bima nyonso yina ba me kuna na bilanga. Yawu ke basisaka bintala ya nene, mpe bandeke ke tungaka mazanza ya bawu na zulu ya yawu.»

³³ Yesu longisaka mambu ya Nzambi na bingana mingi ya mutindu yayi. Yandi vwandaka longisa bawu yawu na mutindu lendaka bakula bayina vwandaka kuwa yandi.

³⁴ Yandi vwandaka zonzila bawu kaka na bingana. Kasi ntangu yandi vwandaka bikana na bilandi ya yandi, yandi vwandaka bangudila bawu mambu nyonso.

*Yesu dingimisaka kitembo ya ngolo
(Mat 8.23-27; Lke 8.22-25)*

³⁵ Kaka na nkokila ya kilumbu yina, Yesu tubaka na bilandi ya yandi: «Beto sabuka na simu ya nkaka ya dyanga.»

³⁶ Na yina, bawu bikaka nkonga ya bantu, mpe bilandi nataka bwatu yina vwandaka Yesu. Babwatu ya nkaka mpe vwandaka pene-pene na yandi.

³⁷ Kitembo ya ngolo fulaka. Bimpo ya maza vwandaka ningisa bwatu, mpe bwatu bandaka na kufuluka na maza.

³⁸ Yesu vwandaka lala na manima, mpe tulaka yintu na zulu ya mwa kifunda ya lele. Na yina, bilandi vumbulaka yandi, mpe tubaka: «Mulongisi, beto ke kufwa! Ya ke na kusala nge ntima mpasi ve?»

³⁹ Yesu vumbukaka. Yandi tumisaka na ngolo nyonso kitembo na kudingama, mpe tubaka na maza ya dyanga: «Vwanda swi! Dingama!» Na yina, kitembo dingamaka, mpe bima nyonso kumaka swi.

⁴⁰ Na manima, Yesu zabisaka bawu: «Samu na yinki beno ke na boma? Beno ke ntete ve na kiminu?»

⁴¹ Kasi bawu kumaka na boma mingi, mpe yufulaka bawu na bawu: «Nani kele muntu yayi samu ti kitembo mpe maza ya dyanga tumama na yandi?»

5

Yesu belusaka muntu yina vwandaka na bampeve ya yimbi

(Mat 8.28-34; Lke 8.26-39)

¹ Na manima, bawu kumaka na simu ya nkaka ya dyanga ya Ngalili na kizunga ya bantu ya Ngenezalete.

² Kaka ntangu Yesu basikaka na bwatu, muntu mosi yina vwandaka na mpeve ya yimbi basikaka na kati-kati ya bandyamu, mpe kwizaka bwabana Yesu.

³ Yandi vwandaka zinga kisika kele bandyamu, mpe ata muntu vwandaka lenda kukanga yandi basinga, ata ti yawu vwandaka ya bisengo.

⁴ Bantangu ya nkaka, ba vwandaka kanga yandi maboko na makulu na basinga ya bisengo. Kasi

yandi vwandaka zenga yawu, mpe ata muntu vwandaka lenda dyaka na kukutika yandi.

⁵ Mpimpa na ntangu, yandi vwandaka zinga na kati-kati ya bandyamu, mpe na zulu ya myongo. Kuna, yandi vwandaka looka mpe lwalisa nzutu ya yandi na matadi.

⁶ Ntangu yandi talaka Yesu yina vwandaka ntete ntama, yandi kwendaka mbangu na sika ya Yesu, mpe fukamaka.

⁷ Yandi lookaka na ngolo nyonso: «Yesu! Mwana ya Nzambi-Mpungu, yinki nge ke na kusosa na munu? Na Nkumbu ya Nzambi, mu ke na kulomba nge: Kukwamisa munu ve!»

⁸ Yandi tubaka mutindu yina samu ti Yesu zabisaka yandi: «Mpeve ya yimbi, basika na nzutu ya muntu yayi!»

⁹ Yesu yufulaka yandi: «Nkumbu ya nge nani?» Yandi vutulaka: «Nkumbu ya munu Nkonga samu ti beto kele mingi.»

¹⁰ Yandi tatamanaka na kubondila Yesu na kufidisa ve bampeve yina na kizunga ya nkaka.

¹¹ Na kisika yina, ya vwandaka na nkonga ya nene ya bangulu yina vwandaka sosa madya na mongo.

¹² Bampeve ya yimbi bondilaka Yesu na kutuba: «Fidisa beto na sika ya bangulu yina samu ti beto kota na bawu.»

¹³ Yesu pesaka bawu muswa. Na yina, bampeve ya yimbi basikaka na nzutu ya muntu yina, mpe kwendaka kota na kati ya bangulu. Bangulu kulumukaka na nswalu nyonso kubanda na zulu ya mongo tii na kati ya dyanga, mpe dyamaka. Ya lendaka vwanda mafunda zole (2 000) ya bangulu.

¹⁴ Mikengi ya bangulu kimaka mpe kwendaka mwangisa nsangu na kati ya mbanza mpe bayinzo ya mivungi. Na yina, bantu kwizaka tala mambu yina salamaka.

¹⁵ Bawu kumaka kisika vwandaka Yesu, mpe talaka muntu yina Yesu bingisaka bampeve ya yimbi. Yandi vwandaka ya kuvwanda, lwataka bilele, mpe kumaka na mabanza ya kulunga. Na yina, bawu kumaka na boma.

¹⁶ Bayina talaka mambu nyonso yina, zabisaka bawu mambu kuminaka muntu yina vwandaka na bampeve ya yimbi, mpe mambu yina kuminaka bangulu.

¹⁷ Na yina, bawu lombaka Yesu na kukatuka na kizunga ya bawu.

¹⁸ Ntangu Yesu vwandaka kota na bwatu, muntu yina yandi bingisaka bampeve ya yimbi lombaka ti yandi kwenda na yandi.

¹⁹ Yesu pesaka ve yandi muswa, kasi yandi zabisaka yandi: «Vutuka na kisika ya bantu ya nge, mpe zabisa bawu mambu nyonso yina Mfumu me sala samu na nge, mpe wapi mutindu yandi me tala nge kyadi.»

²⁰ Na yina, muntu yango kwendaka mpe zabisaka na kati ya kizunga ya Bambanza-Kumi mambu nyonso yina Yesu salaka yandi. Bayina nyonso kuwaka yandi yitukaka mingi.

Yesu belusaka kento mosi, mpe vumbulaka ndumba ya kufwa

(Mat 9.18-26; Lke 8.40-56)

²¹ Yesu vutukaka na simu ya nkaka ya dyanga, mpe nkonga ya bantu vukanaka pene-pene ya yandi. Yandi vwandaka na kumu ya maza.

²² Zayuse, mosi na kati ya bamfumu ya yinzo ya lusambulu ya ba-Zwife kwizaka kuna. Ntangu yandi talaka Yesu, yandi fukamaka na ntwala ya Yesu,

²³ mpe tatamanaka na kulomba Yesu na kutuba: «Mwana ya munu ya kento kele pene-pene na lufwa. Kwiza kutula yandi maboko samu ti yandi vuuka mpe zinga.»

²⁴ Yesu kwendaka kintwadi na Zayuse. Nkonga ya nene ya bantu landaka Yesu, mpe vwandaka fyetikisa yandi na balweka nyonso.

²⁵ Ya vwandaka na kati ya nkonga yina, na kento mosi yina vwandaka basika menga katuka bamvula kumi na zole.

²⁶ Yandi talaka mpasi ya kulutula na sika ya minganga mingi. Yandi manisaka mbongo nyonso ya yandi, mpe yandi belukaka ve. Kasi mpasi vwandaka lutula.

²⁷ Yandi kuwaka mambu yina bantu vwandaka zonza na Nkumbu ya Yesu. Na yina, yandi kwendaka na manima ya Yesu na kati ya nkonga, mpe simbaka kinkuti ya Yesu.

²⁸ Yandi vwandaka tuba na kati ya ntima: «Kana mu simba kaka kinkuti ya yandi, mu ke beluka.»

²⁹ Kaka na ntangu yina, menga bikaka na kubasika, mpe yandi zabaka ti yandi belukaka na kimbevo yina.

³⁰ Yesu zabaka mbangu ti ngolo basikaka na nzutu ya yandi. Yandi balukaka na sika ya nkonga, mpe yufulaka: «Nani me simba kinkuti ya

munu?»

³¹ Bilandi ya yandi vutulaka: «Nge ke na kutala mbote ti bantu ke na kufyetikisa nge, mpe nge ke na kuyufula dyaka: “Nani me simba munu?” »

³² Kasi Yesu talaka na balweka nyonso samu na kuzaba nani salaka mutindu yina.

³³ Kento yina vwandaka tekita na boma samu ti yandi zabaka mambu yina kuminaka yandi. Na yina, yandi kwendaka fukama na mantwala ya Yesu, mpe tubaka butsyelika.

³⁴ Yesu zabisaka yandi: «Mwana ya munu, kiminu ya nge me vuukisa nge. Kwenda na kizunu, mpe beluka na kimbevo ya nge.»

³⁵ Ntete Yesu manisa na kuzonza, bantu yina katukaka na yinzo ya Zayuse kwizaka mpe tubaka: «Mwana ya nge me kufwa. Kukwamisa dyaka ve Mulongisi.»

³⁶ Kasi Yesu talaka yawu mpamba, mpe tubaka na Zayuse: «Kuvwanda na boma ve, kwikila kaka.»

³⁷ Na yina, Yesu yiminaka bantu na kukwenda na yandi. Yandi nataka kaka Pyele, Zaki, mpe Yowane, leki ya Zaki.

³⁸ Ntangu bawu kumaka na yinzo ya Zayuse, Yesu talaka bantu yina vwandaka kufwa nzutu na kudila mpe kulooka na ngolo.

³⁹ Yesu kotaka na yinzo mpe zabisaka bawu: «Samu na yinki beno ke na kusala makelele mpe beno ke na kudila! Mwana me kufwa ve. Yandi ke na kulala.»

⁴⁰ Kasi bantu vwandaka seka yandi. Na yina, yandi basisaka bawu nyonso na ngaanda. Yandi bakaka tata na mama ya ndumba yina, mpe kintwadi na bilandi tatu ya yandi, bawu kotaka na

kivinga ya mwana.

⁴¹ Yesu simbaka mwana na diboko, mpe tubaka: «Talita kume», ya zola kutuba «Mwana ya kento, mu ke na kuzabisa nge, vumbuka!»

⁴² Na mpamukunu, mwana telamaka mpe tambulaka. (Yandi vwandaka na bamvula kumi na zole.) Na kutala mutindu yina, bawu nyonso yitukaka mingi.

⁴³ Kasi Yesu yiminaka bawu na ngolo nyonso na kutuba yawu ve na muntu. Na manima, yandi zabisaka bawu na kupesa ndumba yina madya.

6

Bantu ya Nazaleti mangaka na kukwikila na Yesu

(Mat 13.53-58; Lke 4.16-30)

¹ Yesu katukaka na kisika yina, mpe kwendaka na mbanza yina yandi kulaka. Bilandi ya yandi mpe kwendaka na yandi.

² Na kilumbu ya saba, yandi vwandaka longisa na yinzo ya lusambulu ya ba-Zwife. Bantu mingi yina vwandaka kuwa yandi yitukaka mingi, mpe tubaka: «Wapi sika yandi me kuzwa mambu nyonso yayi? Nani me pesa yandi ndwenga yayi, mpe lulendo ya kusala bimangu ya mutindu yayi?»

³ Yandi kele kisadi-mabaya mpe mwana ya Maliya. Yandi kele yaya ya Zaki, Yoze, Yude mpe Simoni! Bibusi ya yandi ke zingaka na beto awa!» Mambu nyonso yina bawu vwandaka banza salaka ti bawu kwikila na yandi ve.

⁴ Na yina, Yesu zabisaka bawu: «Ba ke zitisaka mumbikudi bisika nyonso. Kasi ba ke zitisaka

yandi ve na mbanza ya yandi, na dikanda ya yandi mpe na dibuta ya yandi.»

⁵ Kuna, Yesu lendaka ve na kusala kimangu, kana kaka ve mwa bambevo yina yandi tentikaka maboko mpe belusaka.

⁶ Yandi vwandaka yituka samu ti bantu ya mbanza ya yandi vwandaka kwikila ve.

Kisalu ya bilandi kumi na zole

(Mat 10.5-15; Lke 9.1-6)

Na manima, Yesu vwandaka zyeta na babwala ya pene-pene na mbanza yina samu na kulongisa bantu.

⁷ Yandi bokilaka bilandi ya yandi kumi na zole, mpe fidisaka bawu zole-zole. Yandi pesaka bawu lulendo ya kubingisa bampeve ya yimbi,

⁸ mpe zabisaka bawu mutindu yayi: «Beni nata ata kima samu na nzyetolo ya beni. Beni nata kaka mwa yinti. Beni nata ve mampa, to nkutu, to mbongo na baposi.

⁹ Beni lwata mapapa, kasi beni nata ve binkuti zole.»

¹⁰ Yandi zabisaka dyaka bawu: «Na mbanza yina beni ke kuma, beni vwanda na kati ya yinzo yina ba ke yamba beni tii ntangu beni ke katuka kuna.

¹¹ Kana bantu ya bwala mosi yamba beni ve to manga na kuwa beni, beni katuka kuna mpe beni ningisa fundu-fundu ya makulu ya beni. Ya ke vwanda nkebosolo samu na bawu.»

¹² Na yina, bilandi kwendaka mpe vwandaka zabisa bantu nyonso na kusoba nkadulu.

¹³ Bawu bingisaka bampeve mingi ya yimbi. Bawu vwandaka tula bambevo mingi mafuta na yintu, mpe vwandaka belusa bawu.

Lufwa ya Yowane Mubotiki
(Mat 14.1-12; Lke 9.7-9)

¹⁴ Ntinu Elode kuwaka nsangu ya Yesu samu ti nsangu ya Yesu mwanganaka na bisika nyonso. Ba ya nkaka vwandaka tuba: «Yowane Mubotiki me vumbuka na lufwa! Ni yawu yina, yandi kele na lulendo ya kusala bimangu.»

¹⁵ Kasi ba ya nkaka vwandaka tuba: «Ya kele Eli.» Ba ya nkaka dyaka vwandaka tuba: «Yandi kele mosi na kati ya mimbikudi ya ntama.»

¹⁶ Ntangu Elode kuwaka mambu nyonso yina bantu vwandaka zonza, yandi tubaka: «Ya kele Yowane Mubotiki yina mu zengisaka yintu. Ni yandi me vumbuka na lufwa!»

¹⁷ Ya tsyelika, Elode kangisaka Yowane, mpe tulaka yandi na boloko na bisengo na makulu. Yandi salaka mutindu yina samu na Elodyade, kento ya mpangi ya yandi Filipe, yina yandi kwelaka.

¹⁸ Ni yawu yina, Yowane zabisaka na Elode ti: «Nge kele ve na muswa ya kubaka kento ya mpangi ya nge.»

¹⁹ Elodyade vwandaka ya kufuluka na nkele na Yowane, mpe vwandaka zola kufwa yandi. Kasi yandi vwandaka lenda ve,

²⁰ samu ti Elode vwandaka na boma ya Yowane. Elode zabaka ti Yowane vwandaka muntu ya kudedama mpe ya longo. Ni yawu yina, yandi vwandaka keba yandi. Mabanza ya yandi vwandaka kuma kidi-kidi ntangu yandi vwandaka kuwa Yowane. Kasi yandi vwandaka zola kuwa mambu ya Yowane.

²¹ Kasi Elodyade kuzwaka ntangu ya mbote na kilumbu yina Elode salaka mukembo ya yandi ya mbutukulu. Elode bokilaka na kudya bamfumu ya luyalu ya yandi, bamfumu ya binwani, mpe bantu ya mfunu ya Ngalili.

²² Ndumba ya Elodyade kotaka na kivinga ya mukembo, mpe binaka. Yandi yangidikaka Elode mpe banzenza. Na yina, ntinu tubaka na ndumba yina: «Mu ke pesa nge kima ni kima yina nge ke lomba munu.»

²³ Na manima, yandi zengaka ndefi yayi: «Mu ke pesa nge nyonso yina nge ke lomba munu, ata ya vwanda ndambu ya yinsi ya munu.»

²⁴ Ndumba basikaka mpe yufulaka mama ya yandi: «Yinki mu fwana kulomba?» Mama ya yandi vutulaka: «Lomba yintu ya Yowane Mubotiki.»

²⁵ Ndumba vutukaka na nswalu nyonso na sika ya ntinu, mpe tubaka: «Mu zola ti nge pesa munu malu-malu yayi yintu ya Yowane Mubotiki na kati ya ndonga.»

²⁶ Ntinu Elode kumaka na kyadi. Kasi samu na ndefi yina yandi kudyaka na ntwala ya banzenza, yandi lendaka ve na kuyimina yandi yawu.

²⁷ Na yina, yandi tumisaka mbulu-mbulu na nswalu nyonso na kunatina yandi yintu ya Yowane. Mbulu-mbulu kwendaka na kati ya boloko, mpe zengaka Yowane yintu.

²⁸ Yandi nataka yintu yina na kati ya ndonga, mpe pesaka yawu na ndumba. Ndumba pesaka yawu na mama ya yandi.

²⁹ Ntangu bilandi ya Yowane kuwaka nsangu yina, bawu kwendaka baka nzutu ya Yowane mpe

tulaka yawu na kati ya ndyamu.

Yesu dikilaka bantu mafunda tanu

(Mat 14.13-21; Lke 9.10-17; Yne 6.1-14)

³⁰ Bantumwa vutukaka na sika ya Yesu, mpe zabisaka yandi mambu nyonso yina bawu salaka mpe longisaka.

³¹ Yesu tubaka na bantumwa: «Beno kwiza na munu na kisika yina kele bantu ve samu na kupema fyoti.» Yandi zonzaka mutindu yina samu ti bantu mingi vwandaka kwiza mpe kwenda, mpe bantumwa kuzwaka ve mwa ntangu ya kudya.

³² Na yina, bawu kotaka na bwatu, mpe kwendaka na yinsi ya kuyuma, kisika yina vwandaka ve na bantu.

³³ Kasi bantu mingi talaka bawu ntangu bawu kwendaka, mpe zabaka bawu. Na yina, bawu katukaka na bambanza nyonso yina vwandaka pene-pene, mpe tekilaka na makulu na kisika yina Yesu mpe bantumwa vwandaka kwenda.

³⁴ Ntangu Yesu basikaka na bwatu, yandi talaka nkonga ya nene ya bantu. Yandi kumaka ya kufuluka na kyadi samu na bawu, samu ti bawu vwandaka mutindu mameme yina kele ve na mvungi. Na yina, yandi bandaka na kulongisa bawu mambu mingi.

³⁵ Mutindu bwisi bandaka na kuyila, bilandi ya Yesu kwendaka pene-pene ya yandi, mpe tubaka: «Bwisi me banda na kuyila, mpe kisika yayi kele na kima ve.

³⁶ Vutula bantu yayi na babwala mpe bayinzo ya mivungi yina kele pene-pene, samu ti bawu sumba bima ya kudya.»

³⁷ Yesu vutulaka: «Beno pesa bawu madya beno mosi.» Kasi bawu yufulaka yandi: «Nge zola ti beto kwenda kusumba mampa yina me fwanana na Badenalya bankama zole (200), mpe beto pesa bawu yawu?»

³⁸ Yesu zabisaka bawu: «Beno kwenda tala mampa yikwa kele na beno?» Bawu kwendaka tala mpe tubaka: «Beto kele na mampa tanu na bambisi zole.»

³⁹ Na yina, Yesu tumisaka bilandi ya yandi na kukabula bantu nyonso na mwa bankonga, mpe na kuvwandisa bawu na zulu ya mwa matiti yina vwandaka kuna.

⁴⁰ Bantu vwandaka na bankonga. Ya vwandaka na bankonga ya bantu nkama, mpe bankonga ya bantu makumi tanu.

⁴¹ Na manima, Yesu bakaka mampa tanu mpe bambisi zole. Yandi talaka na zulu mpe tondaka Nzambi. Yandi bukunaka mampa mpe pesaka yawu na bilandi ya yandi, samu ti bawu kabula yawu na bantu nyonso. Yandi kabulaka mpe bambisi zole yina na bantu nyonso.

⁴² Bawu nyonso kudyaka mpe yukutaka.

⁴³ Bilandi lokotaka bibuku ya mampa mpe ya bambisi yina bikanaka. Bawu fulusaka bitunga kumi na zole.

⁴⁴ Lutangu ya bayina kudyaka mampa vwandaka mafunda tanu (5 000) ya babakala.

*Yesu tambulaka na zulu ya maza
(Mat 14.22-33; Yne 6.15-21)*

⁴⁵ Na manima, Yesu tumisaka bilandi ya yandi na kukota na bwatu, samu ti bawu tekila na

simu ya nkaka ya dyanga na ndambu ya mbanza Besayida ntangu yandi mosi ke vutula bantu na bambanza ya bawu.

⁴⁶ Na manima ya kuvutula nkonga yina, yandi kwendaka na mongo samu na kusambila.

⁴⁷ Ntangu mpimpa kumaka, bwatu vwandaka me kuma na kati-kati ya dyanga, mpe Yesu vwandaka kaka yandi mosi na ntoto.

⁴⁸ Yesu talaka ti bilandi ya yandi vwandaka tala mpasi na kunata bwatu, samu ti kitembo ya ngolo vwandaka bwabana bawu. Na yina, ntete bwisi kutsya, yandi tambulaka na zulu ya maza na kukwenda na sika ya bawu, mpe zolaka luta bawu.

⁴⁹ Ntangu bilandi talaka yandi na kutambula na zulu ya maza, bawu banzaka ti ya vwandaka mukuyu, mpe bawu bandaka na kulooka.

⁵⁰ Ya tsyelika, bawu nyonso vwandaka tala yandi, mpe kumaka na boma. Kasi yandi zabisaka bawu na mbangu: «Beno vwanda na kibakala! Ya kele munu. Beno tala boma ve.»

⁵¹ Na manima, Yesu kotaka na bwatu yina, mpe mupepe dingamaka. Na yina, bilandi yitukaka mingi.

⁵² Ya tsyelika, bilandi bakulaka ve kimangu ya mampa samu ti bantima ya bawu vwandaka ya kukangama.

Yesu belusaka bambevo na kizungaya Ngeneza-leti

(Mat 14.34-36)

⁵³ Na manima ya kusabuka dyanga, bawu kumaka na kizungaya Ngenezaletete.

⁵⁴ Ntangu bawu vwandaka basika na bwatu, bantu zabaka Yesu mbangu.

⁵⁵ Na yina, bantu kwendaka mbangu na kati ya kizunga nyonso, mpe natinaka yandi bambevo na zulu ya bipoyi konso kisika yina bawu vwandaka kuwa ti Yesu kele.

⁵⁶ Na bisika nyonso yina Yesu vwandaka luta na kati ya babwala, bambanza, mpe babwala ya mivungi, bantu vwandaka tula bambevo na bisika yina bantu nyonso ke vukanaka. Bawu vwandaka bondila yandi na kupesa bambevo muswa ya kusimba kwandi nsongi ya kinkuti ya yandi, mpe bayina nyonso vwandaka simba yawu, vwandaka beluka.

7

Dyambu ya kinkulu ya bankooko (Mat 15.1-9)

¹ Ba-Falisye mpe mwa ndambu ya milongisi ya Misiku katukaka na Yelusalemi mpe vukana na Yesu.

² Bawu talaka ti bilandi ya nkaka ya Yesu vwandaka kudyana na maboko ya kuvedila ve. Ya zola kutuba ti ata kusukula maboko.

³ Ya tsyelika, ba-Falisye mpe ba-Zwifwe nyonso ya nkaka ke zitisaka kinkulu ya bankooko ya bawu. Ntete na kudyana bawu ke sukulaka mbote maboko ya bawu.

⁴ Ntangu bawu ke katukaka na kisika yina bantu mingi ke yonzamaka, bawu ke kudyana ve kana bawu me yobila ntete ve. Bawu ke zitisaka mpe misiku mingi ya nkaka ya kinkulu ya bawu

mutindu: kusukula mbote bambungu, banzungu ya ntoto, mpe bandonga ya bisengo.

⁵ Na yina, ba-Falisye mpe milongisi ya Misiku yufulaka Yesu: «Samu na yinki bilandi ya nge ke zitisaka ve kinkulu ya bankooko ya beto? Bawu ke kudyaka na maboko ya kuvedila ve!»

⁶ Yesu vutulaka: «Beno kele bantu ya bantima zole! Esaya tubaka mambu ya tsyelika ntangu yandi bikulaka samu na beno:

«“Bantu yayi ke zitisaka munu kaka na bikoba ya bawu.

Kasi na bantima ya bawu, bawu kele ntama na munu.

⁷ Balusambulu ya bawu kele ya mpamba, samu ti bandongosolo ya bawu kele kaka misiku yina ke katukaka na bantu.”»

⁸ Yesu zabisaka dyaka bawu: «Beno ke bikaka misiku ya Nzambi samu na kuzitisa kinkulu ya bantu.»

⁹ Yesu zabisaka dyaka bawu: «Beno mangaka Musiku ya Nzambi samu na kuvwanda ya kukangama na kinkulu ya beno.

¹⁰ Ni Moyize tubaka: “Zitisa tata na mama ya nge”, mpe “Ba fwana kufwa muntu yina ke finga tata to mama ya yandi.”»

¹¹ Kasi beno, beno ke tubaka ti muntu lenda kutuba na tata to mama ya yandi: «“Bima yina mu zolaka pesa nge samu na kusadisa nge, kele Kolobane” (ya zola kutuba: munkayulu yina mu ke pesa na Nzambi).

¹² Beno ke pesaka yandi muswa ya kusadisa dyaka ve tata to mama ya yandi.

¹³ Na mutindu yina, beno ke kangisaka muntu nzila na kuzitisa tata to mama ya yandi. Beno ke manisaka Mambu ya Nzambi mfunu samu na kusadila kinkulu ya beno.»

Mambu yina ke salaka ti muntu vwanda ve ya kuvedila

(Mat 15.10-20)

¹⁴ Na manima, Yesu bokilaka dyaka nkonga ya bantu, mpe tubaka: «Beno kuwa munu beno nyonso, mpe beno bakula mambu yayi:

¹⁵ Ata kima ya ngaanda yina ke kotaka na nzutu ya muntu ke salaka ti yandi kuvwanda ve ya kuvedila. Kasi ni nyonso yina ke basikaka na nzutu ya muntu ke salaka ti yandi vwanda ve ya kuvedila. [

¹⁶ Kana muntu kele na makutu, yandi kuwa*.]»

¹⁷ Ntangu Yesu bikaka nkonga ya bantu, mpe vutukaka na yinzo, bilandi ya yandi yufulaka yandi nsasa ya kingana yina.

¹⁸ Yesu tubaka: «Beno mpe, beno ke na mayela ve? Beno zaba ti bima nyonso yina ke kotaka na nzutu ya muntu lenda kusumuna yandi ve.

¹⁹ Yawu ke kotaka ve na ntima ya muntu, kasi na kivumu ya yandi. Na manima, yawu ke basikaka.» Na kutuba mutindu yina, Yesu lakisaka ti madya nyonso kele ya kuvedila.

²⁰ Yesu tubaka dyaka: «Ni nyonso yina ke basikaka na nzutu ya muntu ke salaka ti muntu vwanda ve ya kuvedila.

* **7:16** Na babibiliya ya nkaka ya ntama, kitini yayi, ba bwelaka yawu na kubwela

²¹ Ya tsyelika, ni na ntima ya muntu ke katukaka mabanza ya yimbi yina ke nataka muntu na kuzinga na kindumba, na kulaba, na kufwa bampangi,

²² na kusala kinsuza, na kuvwanda na bansatu ya kubaka bima ya bampangi, na kuvwanda na myangu, na kuvuna bampangi, na kuzinga kidi-kidi, na kuvwanda na musoki, na kuzonza yimbi ya bampangi, na kuvwanda na lunangu, mpe na kuvwanda na ntima ngolo.

²³ Mambu nyonso yayi ya yimbi ke katukaka na ntima ya muntu, mpe ke salaka ti muntu kuvwanda ya kuvedila ve.»

*Kento mosi ya nzenza kwikilaka Yesu
(Mat 15.21-28)*

²⁴ Yesu katukaka kuna, mpe yandi kwendaka na kizunga ya Tile. Yandi kotaka na yinzo mosi, mpe vwandaka zola ve ti bantu zaba ti yandi vwandaka kuna, kasi yandi lembanaka na kubumbama.

²⁵ Kaka na ntangu yina, kento mosi yina mwana vwandaka na mpeve ya yimbi kuwaka nsangu ya Yesu. Yandi kwendaka sika vwandaka Yesu, mpe fukamaka na ntuala ya yandi.

²⁶ Kento yango vwandaka ve Zwife. Yandi vwandaka muntu ya mbanza Finisi ya kizunga ya Sili. Yandi lombaka Yesu na kubingisa mpeve ya yimbi yina vwandaka na mwana ya yandi ya kento.

²⁷ Kasi Yesu zabisaka yandi: «Bika bana kuyukuta ntete, samu ti ya kele mbote ve na kubaka madya ya bana ya fyoti, mpe kulosa yawu na bayimbwa.»

²⁸ Kento vutulaka: «Mfumu! Ya kele ya tsyeli. Kasi bayimbwa na yisi ya mesa ke kudya bibuku ya mampa yina bana ke bwisaka!»

²⁹ Na yina, Yesu zabisaka yandi: «Samu na mvutu yina nge me pesa, nge lenda kuvutuka ya nge na yinzo. Mpeve ya yimbi me basika na nzutu ya mwana ya nge.»

³⁰ Kento vutukaka na yinzo ya yandi, mpe kutaka mwana ya yandi ya kuvumbuka na mfulu. Yandi vwandaka dyaka ve na mpeve ya yimbi.

Yesu belusaka dibaba ya makutu ya kufwa

³¹ Na manima, Yesu katukaka na mbanza Tile. Yandi lutaka na mbanza Sidone, mpe vutukaka pene-pene na dyanga ya Ngalili na kulutila na kizunga ya Bambanza-Kumi.

³² Ba natinaka yandi muntu yina vwandaka na makutu ya kufwa, mpe vwandaka zonga mbote ve. Ba lombaka Yesu na kutentikila yandi maboko.

³³ Na yina, Yesu nataka yandi mwa ntama ya kisika yina vwandaka nkonga. Yandi tulaka yandi misapi na makutu, lobolaka mante na misapi, mpe simbaka yandi ludimi.

³⁴ Na manima, Yesu talaka na zulu, pemaka na ngolo nyonso, mpe tubaka na muntu yina: «Efata» (yina zola kutuba: funguka)!

³⁵ Kaka na ntangu yina, makutu ya muntu yango fungukaka, ludimi ya yandi nyangukaka, mpe yandi bandaka na kuzonga mbote.

³⁶ Yesu yiminaka bawu na kutuba yawu na muntu. Kasi mutindu yandi vwandaka lutila na

kuyimina bawu, bawu vwandaka lutila mpe na kumwangisa nsangu.

³⁷ Bantu yitukaka mingi, mpe vwandaka tuba: «Mambu nyonso yina yandi ke salaka kele mbote! Yandi ke na kufungula makutu ya bantu yina ke kuwaka ve, mpe ke na kuzonzisa mababa.»

8

*Yesu dikilaka bantu mafunda yiya
(Mat 15.32-39)*

¹ Kilumbu ya nkaka, nkonga ya bantu vukanaka dyaka. Mutindu bawu vwandaka ve na kima ya kudya, Yesu bokilaka bilandi ya yandi mpe zabisaka bawu:

² «Mu ke na kutala bantu yayi kyadi samu ti ya me kuma bilumbu tatu yina bawu kele na munu awa, mpe bawu ke dyaka ve na kima ya kudya.

³ Kana mu vutula bawu na babwala ya bawu ata kudya kima, bawu ke vwanda ya kulemba na nzila, samu ti mingi na kati ya bawu me katuka ntama.»

⁴ Bilandi vutulaka: «Wapi sika beto lenda kuzwa madya na kisika yayi kele na kima ve samu na kuyukutisa bantu nyonso yayi?»

⁵ Yesu yufulaka bawu: «Beno kele na mampa yikwa?» Bawu vutulaka: «Beto kele na mampa nsambwadi.»

⁶ Na yina, Yesu tumisaka bantu nyonso na ku-vwanda na ntoto. Yandi bakaka mampa nsambwadi, mpe na manima ya kutonda Nzambi, yandi bukunaka yawu mpe pesaka yawu na bilandi samu na kukabula yawu na bantu nyonso. Bilandi bakaka yawu mpe kabulaka.

⁷ Bawu vwandaka mpe na mwa bambisi ya fyoti. Yesu tondaka Nzambi samu na bambisi yina, mpe tubaka na bilandi ya yandi na kukabula yawu mpe.

⁸ Bantu nyonso kudyaka mpe yukutaka. Bilandi lokotaka mwa bandambu yina bikanaka, mpe bawu fulusaka bitunga nsambwadi.

⁹ Bayina vwandaka kuna, vwandaka keba ve mafunda yiya (4 000), mpe Yesu vutulaka bawu.

¹⁰ Yandi kotaka nswalu na bwatu na bilandi ya yandi, mpe kwendaka na kizunga ya Dalemanuta.

*Ba-Falisye lombaka Yesu na kusala kidimbu
(Mat 16.1-4)*

¹¹ Ba-Falisye kwizaka na sika ya Yesu, mpe bandaka na kusolola na yandi samu na kulebika yandi mutambu. Bawu lombaka yandi na kusala kidimbu yina ke lakisa ti yandi katukaka na sika ya Nzambi.

¹² Yesu pemaka na ngolo nyonso, mpe tubaka: «Samu na yinki bantu ya ntangu yayi ke na kulomba kidimbu? Ya tsyelika, mu ke na kuzabisa beno: Ata kidimbu ke salama samu na bawu.»

¹³ Na manima, yandi bikaka bawu. Yandi kotaka dyaka na bwatu, mpe kwendaka na simu ya nkaka ya dyanga.

*Beno sala keba na ndongosolo ya ba-Falisye
(Mat 16.5-12)*

¹⁴ Bilandi zimbanaka na kunata mampa. Kaka dimpa mosi vwandaka na bawu na kati ya bwatu.

¹⁵ Yesu kebisaka bawu mutindu yayi: «Beno vwanda na mayela! Beno sala keba na levule ya ba-Falisye mpe ya Elode.»

¹⁶ Bilandi bandaka na kutuba bawu na bawu samu ti bawu vwandaka ve na mampa.

¹⁷ Yesu zabaka mambu yina bawu vwandaka solola, mpe yufulaka bawu: «Samu na yinki beno ke na kutuba ti beno kele ve na mampa? Nabunu beno bakula? Nabunu beno vwanaka na mayela? Bantima ya beno ke ntete ya kukangama?»

¹⁸ Beno kele na meso, kasi beno ke na kutala ve. Beno kele na makutu, kasi beno ke na kuwa ve. Beno bambuka moyo:

¹⁹ Ntangu mu bukunaka mampa tanu samu na babakala mafunda tanu (5 000), bitunga yikwa beno fulusaka na bibuku yina bikanaka?» Bawu vutulaka: «Bitunga kumi na zole.»

²⁰ Yesu tubaka dyaka: «Ntangu mu bukunaka mampa nsambwadi samu na bantu mafunda yiya (4 000), bitunga yikwa beno fulusaka?» Bawu vutulaka: «Bitunga nsambwadi.»

²¹ Na yina, Yesu zabisaka bawu: «Beni ke na kubakula ntete ve?»

Yesu belusaka mpofu na mbanza Besayida

²² Yesu na bilandi ya yandi kumaka na mbanza Besayida. Ba natinaka Yesu mpofu mosi, mpe bawu lombaka Yesu na kusimba yandi.

²³ Yesu simbaka mpofu na diboko, mpe basisaka yandi na bwala. Na manima, Yesu tulaka yandi mante na meso. Yandi tentikaka mpofu maboko mpe yufulaka yandi: «Nge ke na kutala kima?»

²⁴ Mpofu zibulaka meso, mpe tubaka: «Mu ke na kutala bantu. Mu ke na kutala bawu mutindu bayinti, kasi bawu ke na kutambula.»

²⁵ Yesu tentikaka dyaka yandi maboko na meso, mpe muntu yina talaka mbote. Yandi belukaka,

mpe vwandaka tala bima nyonso na pwelele nyonso.

²⁶ Na yina, Yesu vutulaka yandi na yinzo ya yandi, mpe tubaka: «Kukota ve na bwala.»

*Pyele tubaka ti Yesu kele Masiya
(Mat 16.13-20; Lke 9.18-21)*

²⁷ Yesu na bilandi ya yandi kwendaka na babwala yina kele pene-pene na mbanza Sezale ya Filipe. Na nzila, yandi yufulaka bawu: «Yinki bantu ke na kutuba samu na munu?»

²⁸ Bilandi vutulaka: «Bawu ke na kutuba ti nge kele Yowane Mubotiki. Ba ya nkaka ke na kutuba ti nge kele Eli, mpe ba ya nkaka dyaka ti nge kele mosi na kati ya mimbikudi.»

²⁹ Yesu yufulaka dyaka bawu: «Kasi na beno, mu kele nani?» Pyele vutulaka: «Nge kele Masiya.»

³⁰ Na yina, Yesu yiminaka bawu na kutuba yawu na muntu.

*Yesu zabisaka lufwa mpe mvumbukulu ya yandi
(Mat 16.21-28; Lke 9.22-27)*

³¹ Na manima, Yesu pesaka ndongosolo yayi na bilandi ya yandi: «Mwana ya Muntu fwana kutala mpasi mingi. Bakuluntu, bamfumu ya banganga-Nzambi, mpe milongisi ya Misiku ke manga yandi. Ba ke kufwa yandi, mpe yandi ke vumbuka na lufwa na kilumbu ya tatu.»

³² Yandi zabisaka bawu yawu na pwelele nyonso. Na yina, Pyele nataka yandi na lweka, mpe bandaka na kusemba yandi.

³³ Kasi Yesu balukaka, talaka bilandi ya yandi, mpe sembaka Pyele na kutuba: «Katuka pene-pene

ya munu, Satana, samu ti mabanza ya nge kele ve mabanza ya Nzambi, kasi ya bantu.»

³⁴ Na manima, Yesu bokilaka nkonga ya bantu mpe bilandi ya yandi. Yandi zabisaka bawu: «Kana muntu zola kulanda munu, yandi bika na kubanza na mambu yina me tadila yandi mosi. Kasi yandi nata kulunsi ya yandi, mpe yandi landa munu.

³⁵ Ya tsyelika, muntu yina ke zola kuvuukisa luzingu ya yandi, ke bebisa yawu. Kasi muntu yina ke bebisa luzingu ya yandi samu na munu mpe samu na Nsangu ya Mbote, ke vuukisa yawu.

³⁶ Wapi mfunu kele na muntu na kuvwanda na bimvwama nyonso ya yinza kana yandi ke na kubebisa luzingu ya yandi?

³⁷ Wapi kima muntu lenda kupesa na kusumba luzingu ya yandi?

³⁸ Kana muntu tala nsoni samu na munu mpe samu na mambu ya munu na ntwala ya bantu ya ntangu yayi yina kele misumuki mpe ya kukwikama ve na Nzambi, Mwana ya Muntu mpe ke tala yandi nsoni ntangu yandi ke vutuka na bambazi ya yandi ya longo na kati ya nkembo ya Tata ya yandi.»

9

¹ Yesu zabisaka dyaka bawu: «Ya tsyelika, mu ke na kuzabisa beno, bantu ya nkaka yina kele awa ke kufwa ve tii ntangu bawu ke tala Kimfumu ya Nzambi yina ke kwiza na lulendo.»

*Luzabusu ya Kimfumu ya Nzambi
(Mat 17.1-13; Lke 9.28-36)*

² Na manima ya bilumbu sambanu, Yesu bakaka Pyele, Zaki, mpe Yowane. Yandi nataka bawu na zulu ya mongo ya yinda kisika yina bawu vwandaka kaka bawu mosi. Na ntwala ya bawu, Yesu sobaka kifwani ya yandi.

³ Binkuti ya yandi lezimaka mpe kumaka mpembe ya kulutula. Ata muntu na ntoto ya muvimba lendaka kumisa kinkuti mpembe ya mutindu yina.

⁴ Na mpamukunu, bilandi tatu talaka Eli mpe Moyize yina vwandaka zonza na Yesu.

⁵ Na yina, Pyele tubaka na Yesu: «Mfumu, ya kele mbote ti beto vwanda awa. Beto ke yidika bayinzo tatu ya lele: yinzo mosi ke vwanda ya nge, ya nkaka ke vwanda ya Moyize, mpe ya nkaka dyaka ya Eli.»

⁶ Ya tsyelika, Pyele vwandaka zaba ve yinki yandi ke tuba samu ti bilandi nyonso tatu vwandaka na boma mingi.

⁷ Na mpamukunu, dituti kwizaka mpe fukaka bawu. Ndinga wakanaka na kati ya dituti, mpe tubaka: «Yandi yayi, ni Mwana ya munu yina mu ke zolaka mingi. Beno kuwa yandi!»

⁸ Kaka na ntangu yina, bilandi talaka na bisika nyonso. Kasi bawu talaka dyaka ve muntu ya nkaka. Bawu talaka kaka Yesu yina vwandaka kintwadi na bawu.

⁹ Ntangu bawu vwandaka kulumuka mongo, Yesu yiminaka bawu na kuzabisa na bantu mambu yina bawu talaka tii ntangu Mwana ya Muntu ke vumbuka na lufwa.

¹⁰ Bawu tumamaka na mambu yina yandi zabisaka bawu. Kasi bawu vwandaka yufula

bawu na bawu: «Yinki zola kutuba kuvumbuka na lufwa?»

¹¹ Na manima, bilandi yufulaka Yesu: «Samu na yinki milongisi ya Misiku ke tubaka ti Eli fwana kukwiza ntete?»

¹² Yesu vutulaka: «Ya tsyelika, Eli fwana kukwiza ntete samu na kusungika mambu nyonso. Kasi samu na yinki ba sonikaka ti Mwana ya Muntu ke tala mpasi mingi, mpe ba ke nyokola yandi?

¹³ Kasi mu ke na kuzabisa beno ti Eli kwizaka yimeni, mpe bantu salaka yandi mambu nyonso yina bawu zolaka mutindu yawu kele ya kusonama na Dibuku ya Nzambi samu na yandi.»

Yesu belusaka mwana yina vwandaka na mpeve ya yimbi

(Mat 17.14-21; Lke 9.37-43a)

¹⁴ Ntangu bawu kumaka na kisika yina vwandaka bilandi ya nkaka, bawu talaka nkonga ya nene ya bantu yina zungaka bilandi yina, mpe milongisi ya Misiku yina vwandaka solola na bawu.

¹⁵ Ntangu bantu talaka Yesu, bawu yitukaka mingi, mpe bawu kimaka na sika ya yandi samu na kupesa yandi mbote.

¹⁶ Yesu yufulaka bilandi ya yandi: «Wapi mambu beno ke na kusolola na bawu?»

¹⁷ Muntu mosi na kati ya nkonga vutulaka: «Mfumu, mu me natina nge mwana ya munu. Yandi kele na mpeve ya yimbi yina ke na kukumisa yandi dibaba.

¹⁸ Mpeve ya yimbi yina ke kwamisaka yandi kisika ni kisika, mpe ke losaka yandi na ntoto. Yandi ke basisaka mafulu na yinwa, ke kwetisaka

meno, mpe nzutu ya yandi ke kumaka ngolo. Mu me lomba bilandi ya nge na kubingisa mpeve yango, kasi bawu me lenda ve.»

¹⁹ Yesu tubaka: «Beno bantu ya ntangu yayi! Beno kele bantu yina kele ve na kiminu! Tii wapi ntangu mu ke vwanda kaka na beno? Tii wapi ntangu mu ke vibidila beno? Beno nata yandi awa.»

²⁰ Na yina, bawu natinaka yandi mwana yango. Ntangu mpeve ya yimbi talaka Yesu, yawu ningisaka mwana na ngolo nyonso, mpe mwana kubwaka na ntoto. Mwana vwandaka vindumuka, mpe mafulu vwandaka basika yandi na yinwa.

²¹ Yesu yufulaka tata ya mwana yina: «Ya me kuma bamvula yikwa yawu ke kwamisaka yandi?» Tata vutulaka: «Yawu ke kwamisaka yandi katuka bumwana ya yandi.

²² Konso ntangu, mpeve ya yimbi ke losaka yandi na tiya to na maza samu na kufwa yandi. Kana nge lenda kusala kima, sadisa beto mpe tala beto kyadi.»

²³ Yesu vutulaka: «Nge me tuba ti kana mu lenda kusala kima. Kasi zaba ti mambu nyonso ke salamaka na muntu yina ke kwikilaka.»

²⁴ Kaka na ntangu yina, tata ya mwana lookaka: «Mu ke na kukwikila. Sadisa munu samu ti mu kele muntu ya kiminu ya fyoti.»

²⁵ Ntangu Yesu talaka ti nkonga ya bantu vwandaka kwiza mbangu kisika yina bawu vwandaka, yandi tumisaka mpeve ya yimbi na ngolo, mpe tubaka: «Mpeve yina ke kufwaka makutu mpe ke kangaka ndinga, basika na nzutu ya mwana yayi,

mpe kuvutuka dyaka ve.»

²⁶ Mpeve ya yimbi lookaka, ningisaka mwana na ngolo nyonso, mpe basikaka. Mwana kumaka mutindu muntu ya kufwa, mpe bantu mingi vwandaka tuba ti yandi me kufwa.

²⁷ Kasi Yesu simbaka mwana na diboko. Yandi telemisaka mwana, mpe mwana telamaka.

²⁸ Ntangu Yesu vutukaka na yinzo, bilandi yufulaka yandi na kisika ya bawu mosi: «Samu na yinki beto me lenda ve na kubingisa mpeve yina?»

²⁹ Yesu vutulaka: «Kaka na lusambulu beno lenda kubingisa mpeve ya mutindu yina.»

Yesu zabisaka dyaka lufwa mpe mvumbukulu ya yandi

(Mat 17.22-23; Lke 9.43b-45)

³⁰ Bawu katukaka kuna mpe sabukaka Ngalili. Yesu zolaka ve ti bantu kuzaba kisika yandi vwandaka.

³¹ Yandi vwandaka longisa bilandi ya yandi mutindu yayi: «Ba ke yekula Mwana ya Muntu na maboko ya bantu. Ba ke kufwa yandi, mpe na kilumbu ya tatu, yandi ke vumbuka na lufwa.»

³² Kasi bilandi bakulaka ve mambu yina, mpe bawu vwandaka na boma ya kuyufula yandi.

Nani kele muntu ya mfunu na Kimfumu ya Nzambi?

(Mat 18.1-5; Lke 9.46-48)

³³ Yesu na bilandi ya yandi kwendaka na mbanza Kapenawume. Ntangu bawu kumaka na yinzo, Yesu yufulaka bawu: «Wapi mambu beno vwandaka solola na nzila?»

³⁴ Kasi bawu vutulaka ve mvutu, samu ti na nzila bawu vwandaka solola bawu na bawu samu na kuzaba nani me lutila mfunu na kati ya bawu.

³⁵ Na yina, Yesu kwendaka vwanda. Yandi bokilaka bilandi kumi na zole, mpe zabisaka bawu: «Muntu yina zola kuvwanda muntu ya ntete, fwana kuvwanda muntu ya nsuka mpe kisadi ya bantu nyonso.»

³⁶ Na manima, Yesu bakaka mwana ya fyoti mpe tulaka yandi na kati-kati ya bawu. Yandi tulaka yandi na kati ya maboko ya yandi, mpe tubaka:

³⁷ «Muntu yina ke yamba mwana ya fyoti ya mutindu yayi na Nkumbu ya munu, ke yamba munu mosi. Na yina, muntu yina ke yamba munu, ke yamba munu ve, kasi yandi ke yamba muntu yina fidisaka munu.»

Muntu yina ke salaka ve beto yimbi, kele na ndambu ya beto

(Lke 9.49-50)

³⁸ Yowane tubilaka yandi: «Mfumu, beto talaka muntu yina vwandaka bingisa bampeve ya yimbi na Nkumbu ya nge. Beto zolaka yimina yandi na kusala yawu samu ti yandi kele ve na kati ya nkonga ya beto yina ke na kulanda nge.»

³⁹ Kasi Yesu vutulaka: «Beno yimina yandi ve, samu ti ata muntu lenda kusala kimangu na Nkumbu ya munu, mpe na manima yandi tonga munu.

⁴⁰ Muntu yina ke yinaka beno ve, kele nkundi ya beno.

⁴¹ Ya tsyelika, mu ke na kuzabisa beno: Konso muntu yina ke pesa beno kopo ya maza samu ti

beno kele bantu ya Klisto, ke kondwa ve na kuzwa musendo ya yandi.»

Malongi ya Yesu

(Mat 18.6-9; Lke 17.1-2)

⁴² «Kana muntu bwisa na disumu mwana mosi na kati ya bana ya fyoti yayi ke na kukwikila na munu, ya me lunga ti ba kanga yandi ditadi ya nene na laka, mpe ba losa yandi na mubu.

⁴³ Kana diboko ya nge ke na kubwisa nge na masumu, zenga yawu. Ya me lutila mbote na nge na kukota na kisika ya luzingu ya tsyelika na diboko mosi. Kana ve, ba ke losa nge na maboko nyonso zole na mbungulu, na kati ya tiya yina ke kufwa ve. [

⁴⁴ Kuna, bantunga yina ke kudyaka nzutu ke kufwaka ve, mpe tiya ke kufwaka ve*.]

⁴⁵ Kana dikulu ya nge ke na kubwisa nge na masumu, zenga yawu. Ya me lutila mbote na nge na kukota na kisika ya luzingu ya tsyelika na dikulu mosi. Kana ve, ba ke losa nge na makulu nyonso zole na mbungulu. [

⁴⁶ Kuna, bantunga yina ke kudyaka nzutu ke kufwaka ve, mpe tiya ke kufwaka ve†.]

⁴⁷ Kana disu ya nge ke na kubwisa nge na masumu, katula yawu. Ya me lutila mbote na nge na kukota na Kimfumu ya Nzambi na disu mosi. Kana ve, ba ke losa nge na meso nyonso zole na mbungulu.

* **9:44** Na babibiliya ya nkaka ya ntama, ba bwelaka bibuku ya 44 tii na 46 † **9:46** Na babibiliya ya nkaka ya ntama, ba bwelaka bibuku ya 44 tii na 46

⁴⁸ Kuna, bantunga yina ke kudyaka nzutu ke kufwaka ve, mpe tiya ke kufwaka ve.

⁴⁹ «Ya tsyelika, ba ke bongisa bantu nyonso na tiya, mutindu ba ke bongisaka madya na mungwa.

⁵⁰ Mungwa kele kima ya mbote. Kana mungwa ke dyaka ve na luwu, na yinki beno lenda kuvutula yawu luwu? Beno vwanda mutindu mungwa na kati ya beno, mpe beno zinga na kizunu beno na beno.»

10

Dyambu ya kufwa makwela

(Mat 19.1-12; Lke 16.18)

¹ Yesu katukaka kuna, mpe kwendaka na Zude na simu ya nkaka ya nzadi ya Yolodani. Nkonga ya bantu vukanaka dyaka pene-pene ya yandi, mpe mutindu vwandaka kifu ya yandi, yandi vwandaka longisa bawu.

² Mwa ndambu ya ba-Falisye kwendaka pene-pene ya Yesu samu na kulebika yandi mutambu. Bawu yufulaka yandi: «Misiku ya beto ke pesaka bakala muswa ya kukatula kento ya yandi na makwela?»

³ Yesu vutulaka: «Wapi Musiku Moyize pesaka beno?»

⁴ Bawu vutulaka: «Moyize pesaka bakala muswa ya kusonika mukanda ya kufwa makwela mpe kukatula kento na makwela.»

⁵ Na yina, Yesu zabisaka bawu: «Moyize sonikina beno Musiku yina samu ti beno kele na ntima ngolo.

⁶ Kasi na mbandukulu ya yinza, ntangu Nzambi yidika bima nyonso, yandi yidikaka bawu kento na bakala.

⁷ Ni yawu yina, bakala ke bika tata mpe mama ya yandi, samu na kwenda zinga kintwadi na kento ya yandi,

⁸ mpe bawu zole ke kuma kaka nzutu mosi. Na yina, bawu ke dyaka ve bantu zole, kasi kaka muntu mosi.

⁹ Na yina, muntu fwana kukabula ve yina Nzambi me vukisa.»

¹⁰ Ntangu bawu kumaka na yinzo, bilandi yufulaka dyaka yandi na dyambu yina.

¹¹ Yandi tubilaka bawu: «Kana bakala katula kento ya yandi na makwela, mpe kwela kento ya nkaka, yandi me sala kinsuza na ntwala ya kento ya ntete.

¹² Mutindu mosi mpe, kana kento manga bakala ya yandi, mpe kwela bakala ya nkaka, yandi me sala kinsuza.»

*Yesu sakumunaka bana ya fyoti
(Mat 19.13-15; Lke 18.15-17)*

¹³ Bantu nataka bana ya fyoti na sika ya Yesu samu ti yandi tentika bawu maboko, kasi bilandi sembaka bawu.

¹⁴ Ntangu Yesu talaka mutindu yina, yandi dasukaka mpe tubaka na bilandi ya yandi: «Beno bika bana ya fyoti kwiza na sika ya munu! Beno yimina bawu ve samu ti Kimfumu ya Nzambi kele ya bantu yina kele mutindu bawu.

¹⁵ Ya tsyelika, mu ke na kutubila beno: Muntu yina ke ndima ve Kimfumu ya Nzambi mutindu mwana ya fyoti, ke kota kuna ve.»

¹⁶ Na manima, Yesu tulaka bawu na nkata, tentikaka bawu maboko, mpe sakumunaka bawu.

*Bakala yina vwandaka mvwama
(Mat 19.16-30; Lke 18.18-30)*

¹⁷ Ntangu Yesu vwandaka kwenda, bakala mosi kwizaka na mbangu nyonso, mpe fukamaka na ntwala ya Yesu. Yandi yufulaka Yesu: «Mulongisi ya mbote, yinki mu fwana kusala samu na kuzwa luzingu ya seko?»

¹⁸ Yesu vutulaka: «Samu na yinki nge ke na kutuba ti mu kele mbote? Ata muntu kele mbote, kana kaka yandi mosi Nzambi ve.

¹⁹ Nge zaba misiku: “Kufwa muntu ve, kusala kinsuza ve, kulaba ve, kutuba ve kimbangi ya luvunu, kusala ve mambu ya yimbi na muntu, mpe zitisa tata na mama ya nge.” »

²⁰ Bakala yina vutulaka: «Mulongisi, mu ke tuma-maka na misiku nyonso yina katuka buntwenya ya munu.»

²¹ Yesu talaka yandi, zolaka yandi mpe tubaka: «Dyambu mosi me bikana na nge: Tekisa bima nyonso yina kele na nge, mpe kabula mbongo na bamputu. Na yina, nge ke kuzwa bimvwama na mazulu. Na manima, kwiza mpe landa munu.»

²² Ntangu yandi kuwaka mutindu yina, yandi kumaka na mawa mpe kwendaka ya kufuluka na kyadi, samu ti yandi vwandaka na bimvwama mingi.

²³ Yesu talaka bilandi ya yandi yina zungaka yandi, mpe tubaka: «Ya kele mpasi mingi na bayina kele na bimvwama na kukota na Kimfumu ya Nzambi!»

²⁴ Bilandi yitukaka mingi ntangu bawu kuwaka mambu yina. Kasi Yesu tubilaka bawu dyaka: «Bana ya munu, ya kele mpasi mingi na kukota na Kimfumu ya Nzambi.

²⁵ Ya kele mpasi na kibulu yina ba ke bokilaka samo na kukota na dibulu ya ntumbu. Kasi ya me lutila mpasi mingi na mvwama na kukota na Kimfumu ya Nzambi.»

²⁶ Bilandi yitukaka dyaka ya kulutila, mpe vwandaka yufula bawu na bawu: «Na yina, nani lenda kuzwa mpulusu?»

²⁷ Yesu talaka bawu, mpe tubaka: «Na bantu, yawu lenda kusalama ve. Kasi na Nzambi mambu nyonso lenda kusalama samu ti Nzambi ke lembanaka dyambu ve.»

²⁸ Na yina, Pyele zabisaka yandi: «Kasi beto, beto me bika bima nyonso samu na kulanda nge.»

²⁹ Yesu vutulaka: «Ya tsyelika, mu ke na kuzabisa beno: Kana muntu bika yinzo ya yandi, bankazi ya yandi, bibusi ya yandi, mama ya yandi, tata ya yandi, bana ya yandi, mpe bilanga ya yandi samu na munu mpe samu na Nsangu ya Mbote,

³⁰ ke kuzwa na ntangu yayi: bayinzo, bankazi, bibusi, batata, bamama, bana, bilanga, na bankwamusu mpe, kulutila bambala nkama, mpe luzingu ya mankululu na yinza yina ke kwiza.

³¹ Bantu mingi yina kele ntangu yayi bantu ya ntete, ke vwanda bantu ya nsuka, mpe bayina kele bantu ya nsuka, ke vwanda bantu ya ntete.»

Yesu zabisaka na mbala ya tatu lufwa mpe mvumbukulu ya yandi

(Mat 20.17-19; Lke 18.31-34)

³² Yesu vwandaka tambula na mantwala ya bilandi ya yandi ntangu bawu vwandaka kwenda na Yelusalemi. Bilandi vwandaka ya kuyituka samu na mambu nyonso yina bawu kuwaka, mpe bayina vwandaka landa yandi vwandaka na boma. Yesu nataka dyaka bilandi ya yandi kumi na zole na lweka, mpe zabisaka bawu mambu yina ke kumina yandi.

³³ Yandi zabisaka bawu: «Beno kuwa! Beto ke na kukwenda na Yelusalemi kisika ba ke yekula Mwana ya Muntu na maboko ya bamfumu ya banganga-Nzambi mpe milongisi ya Misiku. Bawu ke zengila yandi lufwa, mpe ke yekula yandi na sika ya bayina kele ve ba-Zwifwe.

³⁴ Bawu ke seka yandi, ke lobola yandi mante, ke bula yandi bikoti, mpe ke kufwa yandi. Kasi yandi ke vumbuka na lufwa na kilumbu ya tatu.»

Bunene mpe kisalu

(Mat 20.20-28)

³⁵ Zaki mpe Yowane, bana ya Zebede, kwendaka pene-pene ya Yesu, mpe tubaka: «Mulongisi, beto zola ti nge sadila beto mambu yina beto ke lombana nge.»

³⁶ Yesu yufulaka bawu: «Yinki beno zola ti mu sadila beno?»

³⁷ Bawu vutulaka: «Pesa beto muswa ya kuvwanda, mosi na lubakala ya nge mpe ya nkaka na lumoso ya nge, ntangu ke vwanda na kati ya Kimfumu ya nge ya nkembo.»

³⁸ Yesu zabisaka bawu: «Beno zaba ve yinki beno ke na kulomba. Beno lenda kunwa mbungu ya bampasi yina mu ke kunwa, to kuzwa mbotokolo yina mu ke kuzwa?»

³⁹ Bawu vutulaka: «Beto ke lenda.» Yesu zabisaka bawu: «Ya tsyelika, beno ke kunwa mbungu yina mu ke kunwa, mpe beno ke kuzwa mbotokolo yina mu ke kuzwa.

⁴⁰ Kasi samu na kuvwanda na lubakala to na lumoso, ni munu ve lenda kutuba yawu. Bisika yina kele ya bayina Nzambi me kubikila yawu.»

⁴¹ Ntangu bilandi kumi ya nkaka kuwaka mutindu yina, bawu dasukilaka Zaki mpe Yowane.

⁴² Na yina, Yesu bokilaka bawu nyonso, mpe tubaka: «Beno zaba ti bantwadisi ya bayinsi ke yalaka bantu ya bawu na ngolo nyonso, mpe bamfumu ke talisaka bantu mpasi mingi.

⁴³ Kasi ya fwana kuvwanda ve mutindu yina na kati ya beno. Kana mosi na kati ya beno zola kuvwanda mfumu, yandi fwana kuvwanda kisadi ya beno.

⁴⁴ Muntu yina zola kuvwanda muntu ya ntete, fwana kuvwanda mundongo ya bantu nyonso.

⁴⁵ Ya tsyelika, Mwana ya Muntu me kwiza na yinza samu ti bantu sadila yandi ve, kasi samu ti yandi sadila bantu, mpe pesa luzingu ya yandi mutindu munkayulu samu na kukuula bantu mingi.»

*Yesu belusaka mpofu ya nkumbu Batime
(Mat 20.29-34; Lke 18.35-43)*

⁴⁶ Yesu na bilandi ya yandi kumaka na mbanza Yeliko. Ntangu yandi vwandaka basika na mbanza yina na bilandi ya yandi mpe na nkonga ya nene ya bantu, mpofu mosi na nkumbu Baatime, mwana ya Time, vwandaka ya kuvwanda na lweka ya nzila mpe vwandaka lombamba bantu mbongo.

⁴⁷ Ntangu yandi kuwaka ti Yesu ya Nazaleti ke na kuluta, yandi lookaka: «Yesu, Mwana ya Davidi, tala munu kyadi!»

⁴⁸ Bantu mingi vwandaka semba yandi samu ti yandi vwanda swi. Kasi yandi lutilaka dyaka na kulooka ngolo: «Mwana ya Davidi, tala munu kyadi!»

⁴⁹ Yesu kangamaka mpe tubaka: «Beno bokila yandi.» Bawu bokilaka mpofu mpe zabisaka yandi: «Vwanda na kibakala mpe telama. Yandi ke na kubokila nge.»

⁵⁰ Na yina, yandi losaka kiyunga ya yandi. Yandi dumukaka mpe kwendaka kisika vwandaka Yesu.

⁵¹ Yesu yufulaka yandi: «Yinki nge zola ti mu sala samu na nge?» Mpofu vutulaka: «Mulongisi, sala ti mu tala dyaka.»

⁵² Yesu zabisaka: «Kwenda, kiminu ya nge me belusa nge.» Kaka na ntangu yina, mpofu bandaka dyaka na kutala, mpe landaka Yesu.

11

*NKOTOLO ya Yesu na mbanza Yelusalemi
(Mat 21.1-11; Lke 19.28-40; Yne 12.12-19)*

¹ Ntangu bawu vwandaka ntama mingi ve na Yelusalemi, mpe kumaka na bizunga ya babwala

Betefaze na Betani, pene-pene na mongo ya bayinti ya olive. Yesu fidisaka bilandi zole ya yandi.

²Yandi zabisaka bawu: «Beno kwenda na bwala yina kele na mantwala ya beno. Ntangu beno ke kuma, beno ke tala mbuluku ya fyoti ya kukanga na yinti, mpe yina ata muntu me yuluka ntete ve. Beno nyangula yawu, mpe beno nata yawu awa.

³Kana muntu yufula beno: “Samu na yinki beno ke na kusala mutindu yina?” Beno zabisa yandi: “Mfumu ke na yawu nsatu, kasi yandi ke vutula yawu malu-malu yayi.” »

⁴Na yina, bawu kwendaka mpe talaka na ngaanda, mbuluku ya fyoti na bala-bala, ya kukanga pene-pene ya mwelo. Bawu nyangulaka yawu.

⁵Bantu ya nkaka yina vwandaka kuna yufulaka bawu: «Yinki beno ke na kusala? Samu na yinki beno ke na kunyangula mbuluku ya fyoti yina?»

⁶Bilandi tubaka mutindu Yesu zabisaka bawu, mpe ba pesaka bawu muswa ya kunata yawu.

⁷Bawu nataka yawu na sika ya Yesu. Bawu tulaka binkuti ya bawu na zulu ya mbuluku, mpe Yesu vwandaka na zulu ya yawu.

⁸Bantu mingi tandaka binkuti ya bawu na nzila. Ba ya nkaka tandaka makasa yina bawu vwandaka zenga na bilanga.

⁹Bayina vwandaka tambula na mantwala mpe na manima ya Yesu vwandaka looka: «Ozana! Nkembo na Nzambi! Bika ti Mfumu Nzambi kusakumuna muntu yina ke na kukwiza na Nkumbu ya yandi!

¹⁰Bika ti Nzambi kusakumuna Kimfumu yina

ke na kukwiza, Kimfumu ya nkooko ya beto Davidi! Ozana! Nkembo na Nzambi na mazulu!»

¹¹ Yesu kumaka na Yelusalemi, mpe kotaka na Yinzo ya Nzambi. Na manima ya kutala bisika nyonso na balweka ya yandi, yandi kwendaka na mbanza Betani na bilandi kumi na zole samu ti bwisi vwandaka me yila.

Yesu singaka yinti ya fike

(Mat 21.18-19)

¹² Na kilumbu yina landaka, ntangu bawu vwandaka basika na bwala Betani, Yesu kumaka na nsatu.

¹³ Yesu vwandaka ntete ntama, mpe talaka yinti ya fike yina vwandaka na makasa, mpe kwendaka pene-pene ya yawu samu na kutala kana yawu vwandaka na bambuma. Kasi ntangu yandi kumaka kuna, yandi talaka kaka makasa samu ti ya vwandaka ve ntangu yina bayinti ya fike ke butaka bambuma.

¹⁴ Na yina, Yesu tubaka na yinti ya fike: «Ata muntu ke kudya dyaka bambuma ya nge.» Bilandi kuwaka mambu yina Yesu tubaka.

Yesu na kati ya Yinzo ya Nzambi

(Mat 21.12-17; Lke 19.45-48; Yne 2.13-22)

¹⁵ Na manima, bawu kumaka na Yelusalemi. Yesu kotaka na Yinzo ya Nzambi, mpe bingisaka bayina vwandaka tekisa mpe sumba bima kuna. Yandi bwisaka bamesa ya bisobisi-mbongo, mpe bakiti ya bayina vwandaka tekisa mabembe.

¹⁶ Yandi vwandaka yimina bantu yina vwandaka nata bima na kulutila na Yinzo ya Nzambi.

¹⁷ Na manima, yandi longisaka bawu mambu yayi: «Dibuku ya Nzambi ke tubaka: “Yinzo ya

munu ke vwanda yinzo ya lusambulu samu na bantu ya bayinsi nyonso.”» Kasi beno me kitula yawu kisika yina miyibi ke bumbamaka!
¹⁸ Bamfumu ya banganga-Nzambi mpe milongisi ya Misiku kuwaka yawu, mpe vwandaka sosa wapi mutindu bawu lenda kufwa Yesu. Ya tsyelika, bawu vwandaka na boma ya yandi samu ti nkonga nyonso vwandaka yituka na ndongosolo ya yandi.

¹⁹ Ntangu nkokila kumaka, Yesu na bilandi ya yandi basikaka na mbanza.

*Ndongosolo ya yinti ya fike yina yumaka
(Mat 21.20-22)*

²⁰ Na suka, ntangu bawu vwandaka luta, bawu talaka ti yinti yango ya bafike yumaka tii na myanzi.

²¹ Pyele bambukaka moyo mpe tubaka: «Mulongisi! Tala yinti yina nge singaka me yuma.»

²² Na yina, Yesu zabisaka bawu: «Beno vwanda na kiminu na Nzambi.

²³ Ya tsyelika, mu ke na kutubila beno, kana muntu tuba na mongo yayi: “Katuka awa, mpe kwenda kubwa na mubu”, mpe kana yandi sala ve ntembe na kati ya ntima ya yandi, kasi yandi kwikila ti mambu yina yandi ke na kuzonza ke salama, yawu ke salama.

²⁴ Ni yawu yina, mu ke na kuzabisa beno: Bima nyonso yina beno ke lomba na lusambulu, beno fwana kukwikila ti beno me kuzwa yawu, mpe Nzambi ke pesa beno yawu.

²⁵ Ntangu beno kele ya kutelama samu na kusambila, kana beno kele na dyambu na muntu, beno lemvokila yandi samu ti Tata ya beno yina kele na mazulu lemvokila beno mpe yimbi yina beno me sala. [

²⁶ Kana beno lemvokila ve bampangi ya beno, Tata ya beno yina kele na mazulu ke lemvokila ve beno mpe yimbi yina beno me sala*..]»

*Wapi sika ke katukaka bumfumu ya Yesu?
(Mat 21.23-27; Lke 20.1-8)*

²⁷ Yesu na bilandi ya yandi vutukaka na Yelusalemi. Ntangu Yesu vwandaka tambula na kati ya Yinzo ya Nzambi, bamfumu ya banganga-Nzambi mpe milongisi ya Misiku kintwadi na bakuluntu ya ba-Zwife kwizaka pene-pene ya yandi.

²⁸ Bawu yufulaka yandi: «Na lutumu ya nani nge ke salaka mambu yayi? Nani ke pesaka nge bumfumu ya kusala yawu?»

²⁹ Yesu vutulaka: «Mu ke yufula beno kyuvu kaka mosi. Kana beno pesa munu mvutu, munu mpe mu ke zabisa beno na lutumu ya nani mu ke salaka mambu yayi.

³⁰ Nani fidisaka Yowane na kubotika bantu? Nzambi to bantu? Beno pesa munu mvutu?»

³¹ Kasi bawu bandaka na kusolola bawu na bawu mutindu yayi: «Kana beto tuba ti ni Nzambi fidisaka Yowane, yandi ke yufula beto: “Samu na yinki beno kwikilaka yandi ve?”

* **11:26** Na babibiliya ya nkaka ya ntama, kitini yayi, ba bwelaka yawu na kubwela

³² Kana beto tuba mpe ti bantu fidisaka yandi.» (Bawu vwandaka na boma ya nkonga, samu ti bantu nyonso vwandaka banza ti Yowane vwandaka mumbikudi ya tsyelika.)

³³ Na yina, bawu vutulaka: «Beto zaba ve.» Yesu vutulaka: «Munu mpe, mu ke zabisa beno ve na lutumu ya nani mu ke salaka mambu yayi.»

12

Kingana ya bisadi-bilanga ya vinu ya ntima ya yimbi

(Mat 21.33-46; Lke 20.9-19)

¹ Na manima, Yesu bandaka na kuzonzila bawu na bingana: «Bakala mosi kunaka bilanga ya bayinti ya vinu, mpe zungaka yawu na kikaku. Yandi timunaka dibulu samu na kukamuna bambuma ya vinu, mpe tungaka yinzo ya yinda ya kibandu samu na mikengi. Na manima, yandi bikaka yawu na maboko ya bisadi-bilanga ya vinu, mpe kwendaka na nzyetolo.

² Na ntangu ya kubuka bambuma ya vinu, yandi fidisaka kisadi mosi na sika ya bisadi-bilanga ya vinu samu na kuzwa kikunku ya yandi ya bambuma ya vinu.

³ Kasi bisadi-bilanga ya vinu bwilaka kisadi yina. Bawu bulaka yandi, mpe vutulaka yandi maboko mpamba.

⁴ Mfumu ya bilanga fidisaka dyaka kisadi ya nkaka. Bawu bulaka kisadi yango na yintu, mpe fingaka yandi.

⁵ Yandi fidisaka dyaka kisadi ya nkaka, mpe bawu kufwaka kisadi yango. Bawu salaka mpe mutindu mosi na bisadi nyonso ya nkaka yina

mfumu ya bilanga fidisaka. Bawu bulaka ba ya nkaka, mpe kufwaka ba ya nkaka.

⁶ Mfumu ya bilanga bikanaka kaka na mwana mosi ya yandi yina yandi vwandaka zola mingi. Yandi fidisaka yandi na nsukunu, samu ti yandi vwandaka banza ti bawu ke zitisa mwana ya yandi.»

⁷ Kasi bisadi-bilanga ya vinu tubaka bawu na bawu: «“Ni yandi ke kuzwa difwa ya bilanga yayi ya vinu. Beto kufwa yandi samu ti bilanga yayi vwanda ya beto.”»

⁸ Na yina, bawu bwilaka yandi. Bawu kufwaka yandi mpe losaka nzutu ya yandi ntama na bilanga ya vinu.

⁹ Yinki mfumu ya bilanga ke sala? Yandi ke kwiza, ke kufwa bawu, mpe ke pesa bilanga ya vinu na bisadi-bilanga ya nkaka.

¹⁰ Beno me tangaka ntete ve mambu yina ke tubaka Dibuku ya Nzambi:

«“Ditadi yina bitungi-bayinzo losaka me kuma ditadi ya kulutila mfunu yina ke na kusimba yinzo nyonso.

¹¹ Ni Mfumu salaka ti yawu vwanda mutindu yina, mpe ya kele mambu ya ngitukulu samu na beto!”»

¹² Bamfumu ya ba-Zwife sosaka mayela ya kukanga Yesu, samu ti bawu zabaka ti ni na bawu Yesu tubaka kingana yina. Kasi bawu vwandaka na boma ya nkonga yina vwandaka kuna. Na yina, bawu bikaka yandi mpe kwendaka.

*Mpaku ya kufuta na ntinu Sezale
(Mat 22.15-22; Lke 20.20-26)*

¹³ Bamfumu ya ba-Zwifwe fidisaka mwa ba-Falisye mpe mwa bantu ya kimvuka ya Elode na sika ya Yesu samu na kubwisa Yesu na mutambu na kupesa yandi kyuvu.

¹⁴ Bawu kwizaka zabisa Yesu: «Mulongisi, beto zaba ti nge ke tubaka butsyelika, mpe nge kele ve na boma ya muntu samu ti nge ke swasikisaka bantu ve. Nge ke longisaka na butsyelika nyonso mambu yina Nzambi ke zolaka ti beto sala. Na yina, beto kele na muswa ya kufuta mpaku na ntinu Sezale to ya kufuta yawu ve? Beto fwana kufuta yawu to ve?»

¹⁵ Kasi Yesu zabaka ti bawu vwandaka bantu ya bantima zole. Na yina, yandi zabisaka bawu: «Samu na yinki beno ke na kumeka munu? Beno natina munu Denalya mosi samu ti mu tala yawu.»

¹⁶ Bawu natinaka yandi yawu, mpe yandi yu-fulaka bawu: «Kizizi mpe nkumbu yina kele ya kusonama awa kele ya nani?» Bawu vutulaka: «Yawu kele ya ntinu Sezale.»

¹⁷ Na yina Yesu zabisaka bawu: «Beni pesa na ntinu Sezale bima yina kele ya Sezale, mpe na Nzambi bima yina kele ya Nzambi.» Bawu yituka mingi na mvutu yina Yesu vutulaka bawu.

Kyuvu na yina me tadila mvumbukulu ya bantu ya kufwa

(Mat 22.23-33; Lke 20.27-40)

¹⁸ Ba-Saduse kwizaka na sika ya Yesu. (Ba-Saduse kele bantu yina ke tubaka ti bantu ya kufwa ke vumbuka ve.) Bawu yufulaka Yesu mutindu yayi:

¹⁹ «Mulongisi! Moyize pesaka beto Musiku yayi: “Kana bakala ya kukwela kufwa ata kubuta bana na kento ya yandi, leki to yaya ya yandi fwana kukwela mufwidi yina samu na kubutula yandi bana.”

²⁰ Kasi ya vwandaka na bampangi nsambwadi. Mpangi ya ntete kwelaka kento, mpe kufwaka ata kubuta bana na kento yina.

²¹ Mpangi ya zole kwelaka mufwidi, mpe kufwaka ata kubuta mwana na yandi, mutindu mosi mpe mpangi ya tatu.

²² Bampangi nyonso nsambwadi yina kwelaka kento yango, mpe kufwaka ata kubuta mwana na yandi. Na manima ya bawu nyonso, kento mpe kufwaka.

²³ Na yina, ntangu bantu ya kufwa ke vumbuka na lufwa, yandi ke vwanda kento ya nani na bawu nyonso nsambwadi, samu ti bawu nyonso kwelaka yandi?»

²⁴ Yesu vutulaka: «Beno ke na kuvunama samu ti beno zaba ve Dibuku ya Nzambi to lulendo ya Nzambi.

²⁵ Ya tsyelika, ntangu bantu ya kufwa ke vumbuka, bakento na babakala ke kwelana ve. Kasi bawu ke vwanda mutindu bambazi na mazulu.

²⁶ Na yina me tadila dyambu ya mvumbukulu ya bantu ya kufwa, beno me tangaka ntete ve na dibuku ya Moyize, kibuku ya mambu ya Nzambi yina ke zonzilaka divunda ya tiya? Beto ke tangaka ti Nzambi tubaka na Moyize: “Mu kele Nzambi ya Abalayami, ya Isaaki, mpe ya Yakobi.” »

²⁷ Yesu tubaka dyaka: «Nzambi kele ve Nzambi ya bantu ya kufwa, kasi ya bantu ya moyo. Na yina, beno ke na kuvunama mingi.»

*Lutumu yina me lutila mfunu
(Mat 22.34-40; Lke 10.25-28)*

²⁸ Mulongisi mosi ya Misiku kuwaka bawu ntangu bawu vwandaka solola. Yandi talaka ti Yesu zonzaka mbote. Na yina, yandi kwendaka pene-pene ya Yesu, mpe yufulaka Yesu: «Wapi Musiku me lutila mfunu na misiku nyonso?»

²⁹ Yesu vutulaka: «Musiku yina me lutila mfunu ke tubaka mutindu yayi:
«“Kuwa Isayeli! Mfumu Nzambi ya beto kele kaka yandi mosi Mfumu.

³⁰ Nge fwana kuzola Mfumu Nzambi ya nge na ntima ya nge nyonso,
na mwela ya nge nyonso, na mayela ya nge nyonso,
mpe na ngolo nyonso ya nge.”»

³¹ Musiku ya zole ke tubaka mutindu yayi:
«“Nge fwana kuzola mpangi ya nge mutindu nge mosi.”

Ya kele dyaka ve na Musiku ya nkaka yina me lutila misiku zole yayi mfunu.»

³² Na yina, mulongisi ya Misiku tubaka: «Ya tsyelika, Mulongisi! Mambu yina nge me zonga kele ya tsyelika: Kaka ni yandi mosi kele Nzambi, mpe Nzambi ya nkaka kele ve.

³³ Konso muntu fwana kuzola yandi na ntima nyonso, na mayela nyonso, mpe na ngolo nyonso ya yandi. Yandi fwana kuzola mpe mpangi ya

yandi mutindu yandi mosi. Misiku yayi me lutila mbote na makabu nyonso mpe minkayulu yina ba ke yokaka samu na Nzambi.»

³⁴ Yesu talaka ti mulongisi yayi ya Misiku zon-zaka na ndwenga nyonso. Na yina, Yesu tubaka: «Nge kele ve ntama na kukota na Kimfumu ya Nzambi.» Na manima, ata muntu kuzwaka dyaka ngolo ya kuyufula yandi kyuvu.

Masiya mpe Davidi

(Mat 22.41-46; Lke 20.41-44)

³⁵ Yesu vwandaka longisa na kati ya Yinzo ya Nzambi, mpe yufulaka: «Wapi mutindu milongisi ya Misiku lenda kutuba ti Masiya kele Mwana ya Davidi?

³⁶ Ya tsyelika, yandi mosi Davidi yina vwandaka ya kufuluka na Mpeve ya Longo tubaka: «“Mfumu Nzambi me tuba na Mfumu ya munu: Vwanda na lubakala ya munu tii ntangu mu ke tula bambeni ya nge na yisi ya makulu ya nge.”»

³⁷ «Kana yandi mosi Davidi ke na kubokila yandi “Mfumu”, wapi mutindu Masiya lenda kuvwanda dyaka mwana ya Davidi?» Nkonga ya nene vwan-daka kuwa Yesu na kilengi nyonso.

Bankebosolo samu na milongisi ya Misiku

(Mat 23.1-36; Lke 20.45-47)

³⁸ Na ndongosolo ya yandi, yandi vwandaka tuba: «Beno sala keba na milongisi ya Misiku. Bawu ke zolaka na kutambula na binkuti ya yinda, mpe ti bantu pesa bawu bambote ya buzitu na bisika ya mfunu ya mbanza.

³⁹ Bawu ke zolaka na kuvwanda na bakiti ya ntete na bayinzo ya lusambulu ya ba-Zwife, mpe na bakiti ya buzitu na mikembo ya nene.

⁴⁰ Bawu ke bakaka bimvwama nyonso ya mifwidi ya bakento, mpe ke salaka lusambulu ya yinda samu ti bantu tala bawu. Nzambi ke pesa bawu kitumbu ya ngolo!»

Munkayulu ya mufwidi ya mputu

(Lke 21.1-4)

⁴¹ Na manima, Yesu kwendaka vwanda pene-pene ya sanduku ya minkayulu ya Yinzo ya Nzambi, mpe talaka wapi mutindu bantu vwandaka tula mbongo na kati. Bamvwama mingi vwandaka tula mbongo mingi.

⁴² Mufwidi ya mputu ya kento kwizaka mpe tulaka bapata zole ya mfunu mingi ve.

⁴³ Na yina, Yesu bokilaka bilandi ya yandi, mpe zabisaka bawu: «Ya tsyelika, mu ke na kutubila beno, mufwidi ya mputu yayi me lutila kupesa munkayulu kulutila bantu nyonso yina me tula minkayulu na kati ya sanduku yayi.

⁴⁴ Ya tsyelika, bantu nyonso yayi me tula mbongo yina vwandaka na bawu nsatu ve. Kasi yandi na buwelo ya yandi, yandi me tula nyonso yina vwandaka na yandi nsatu samu na kuzinga.»

13

Yesu zabisaka ti Yinzo ya Nzambi ke mwangana

(Mat 24.1-2; Lke 21.5-6)

¹ Ntangu Yesu vwandaka basika na Yinzo ya Nzambi, mosi na kati ya bilandi ya yandi tubaka:

«Mulongisi! Tala matadi ya nene yayi! Tala bunene ya yinzo yayi!»

² Yesu vutulaka: «Nge me tala yinzo ya yayi? Ata ditadi mosi ke bikana na zulu ya ditadi ya nkaka. Nyonso ke mwangana.»

Mbandukulu ya bampasi
(Mat 24.3-14; Lke 21.7-19)

³ Yesu vwandaka ya kuvwanda na mongo ya bayinti ya olive yina vwandaka talasanaka na Yinzo ya Nzambi. Pyele, Zaki, Yowane, mpe Andele yufulaka yandi na lweka:

⁴ «Zabisa beto wapi ntangu mambu yina ke salama, mpe wapi kidimbu ke lakisa ti ntangu me fwana samu ti mambu yina salama?»

⁵ Na yina, Yesu zabisaka bawu: «Beno sala keba samu ti muntu vuna beno ve.

⁶ Bantu mingi ke kwiza na Nkumbu ya munu. Bawu ke tuba: “Mu kele Masiya”, mpe bawu ke vuna bantu mingi.

⁷ Ntangu beno ke kuwa bamvita ke na kusalama, mpe bansangu ya bamvita yina ke kwiza, beno vwanda ve na boma. Mambu nyonso yina fwana kusalama, kasi yawu ke vwanda ntete ve nsuka ya yinza.

⁸ Bantu ya yinsi mosi ke nwanisa bantu ya yinsi ya nkaka, mpe yinsi mosi ya kintinu ke nwanisa yinsi ya kintinu ya nkaka. Na bizunga mingi, nsatu ke kota, mpe ntoto ke ningana na ngolo nyonso. Mambu nyonso yayi ke vwanda mutindu mbandukulu ya bampasi yina kento ke talaka na ntangu ya kubuta.

⁹ «Kasi beno sala keba samu na beno mosi. Bantu ke nata beno na bayinzo ya lufundusu. Bawu ke

bula beno bikoti na kati ya bayinzo ya lusambulu ya ba-Zwife. Bawu ke fundisa beno na ntwala ya bantwadisi mpe bantinu samu na munu, mpe beno ke vwanda bambangi ya munu na ntwala ya bawu.

¹⁰ Ntete-ntete, bantu fwana kuzabisa Nsangu ya Mbote na yinza nyonso.

¹¹ Ntangu ba ke nata beno samu na kuyekula beno, beno vwanda na boma ve na kusosa mambu yina beno ke zonza. Kasi beno zonza mabanza yina ke kumina beno na ntangu yina, samu ti yawu ke katuka ve na mayela ya beno, kasi na Mpeve ya Longo.

¹² Bantu ke yekula bampangi ya bawu mosi samu na kuzengila bawu lufwa. Batata ke sala mpe mutindu mosi samu na bana ya bawu. Bana ke kuma bambeni ya bibuti ya bawu, mpe ke kufwa bawu.

¹³ Bantu nyonso ke yina beno samu na munu. Kasi muntu yina ke tatamana tii na nsukunu ke kuzwa mpulusu.»

Kimwangisi ya Nene

(Mat 24.15-28; Lke 21.20-24)

¹⁴ «Ntangu beno ke tala muntu yina ba ke boki-laka Kisafudi-Kimwangisi ya kuvwanda na kisika yina yandi fwana kuvwanda ve, (Muntu yina ke na kutanga mambu yayi, fwana kubakula yawu mbote!) Na yina, bantu yina ke vwanda na Zude, fwana kukima na zulu ya myongo.

¹⁵ Muntu yina ke vwanda na kibandu ya yinzo, fwana kukulumuka ve, mpe kota ve na yinzo samu na kubaka kima na kati.

¹⁶ Muntu yina ke vwanda na bilanga, fwana kuvutuka ve na yinzo samu na kubaka kiyunga ya yandi.

¹⁷ Na bilumbu yina, kyadi na bakento yina ke vwanda na bivumu, mpe na bayina ke nwikisa bana mabene!

¹⁸ Benoit sambila Nzambi samu ti mambu yayi salama ve na ntangu ya bamvula mpe ya madidi ya ngolo.

¹⁹ Ya tsyelika, bilumbu yina ke vwanda bilumbu ya bampasi ya kulutula. Katuka mbandukulu ya yinza yina Nzambi yidikaka tii ntangu yayi, bampasi ya mutindu yina me salamaka ntete ve, mpe yawu ke salama dyaka ve.

²⁰ Kana Mfumu bakaka ve lukanu ya kukulula lutangu ya bilumbu yina ya mpasi, ata muntu lendaka zinga dyaka. Kasi Nzambi kululaka yawu samu na bantu yina yandi soolaka.

²¹ Na yina, kana muntu zabisa benoit: “Benoit tala! Masiya kele awa” to “Benoit tala! Yandi kele kuna”, benoit kwikila yandi ve,

²² samu ti ba-masiya ya luvunu mpe mimbikudi ya luvunu ke talana. Bawu ke sala bidimbu ya ngitukulu mpe bimangu ya nene samu na kuvuna bantu, mpe kana bawu lenda, bawu ke vuna mpe bayina Nzambi soolaka.

²³ Na yina, benoit sala keba! Mu me zabisa benoit mambu nyonso ntete yawu salama.»

*Nkwizulu ya Mwana ya Muntu
(Mat 24.29-31; Lke 21.25-28)*

²⁴ «Kasi na bilumbu yina, na manima ya bampasi yina, ntangu ke lezima dyaka ve, mpe ngonda ke

pesa dyaka ve nsemo.

²⁵ Bambwetete ke kubwa, mpe bima ya mazulu yina kele na lulendo ke ningana.

²⁶ Na yina, bantu ke tala Mwana ya Muntu yina ke kwiza na kati ya matuti na lulendo mpe nkembo mingi.

²⁷ Yandi ke fidisa bambazi ya yandi na bandambu nyonso na yinza ya muvimba samu na kukutikisa kisika mosi bantu nyonso yina Nzambi soolaka.»

*Kubakula ndongosolo ya yinti ya fike
(Mat 24.32-35; Lke 21.29-33)*

²⁸ «Beno bakula ndongosolo yina ke lakisaka beno yinti ya fike: Ntangu bintala ya yawu ke kumaka pete-pete, mpe makasa ya malu-malu ke basikaka, beno ke zabaka ti ntangu ya bamvula me kuma pene-pene.

²⁹ Mutindu mosi, ntangu beno mpe ke tala ti mambu yina ke na kusalama, beno fwana kuzaba ti nkwezulu ya Mwana ya Muntu me kuma pene-pene. Yandi kele na myelo ya bayinzo ya beno.

³⁰ Ya tsyelika, mu ke na kuzabisa beno: Bantu nyonso yina ke na kuzinga ntangu yayi ke kufwa ve ntete mambu nyonso yayi kusalama.

³¹ Zulu na ntoto ke zimbana, kasi mambu ya munu ke zimbana ve.»

*Kaka Nzambi zaba kilumbu yina ke kwiza
Mwana ya Muntu
(Mat 24.36-44)*

³² «Ata muntu zaba kilumbu mpe ngunga yina mambu yayi ke salama. Ata bambazi ya mazulu

mpe ata Mwana ya Nzambi zaba yawu. Kaka ni Tata yandi mosi zaba yawu.

³³ Benó sala keba! Benó lala ve pongi samu ti benó zaba ve wapi ntangu yawu ke salama.

³⁴ Yawu ke vwanda mutindu muntu yina ke na kukwenda na nzyetolo. Yandi ke bika yinzo ya yandi na maboko ya bisadi ya yandi. Yandi ke pesa kisalu na konso kisadi, mpe ke tuba na mikengi ya mwelo ya lupangu na kulala ve pongi.

³⁵ Na yina, benó lala ve pongi samu ti benó zaba ve wapi ntangu mfumu ya yinzo ke vutuka. Yandi lenda kuvutuka na nkokila, to na kati-kati ya mpimpa, to ntangu nsusu ya ntete ke kubaka, to na suka.

³⁶ Kana na mpamukunu yandi vutuka, yandi fwana kukuta ve benó ya kulala pongi.

³⁷ Mambu yina mu ke na kutubila benó, mu ke na kutuba yawu na bantu nyonso: Benó lala ve pongi.»

14

Bamfumu ya ba-Zwife salaka mfundu ya kufwa Yesu

(Mat 26.1-5; Lke 22.1-2; Yne 11.45-53)

¹ Bilumbu zole bikanaka na kukuma na mukembo ya Paki mpe ya mampa yina ba ke funisaka ve. Bamfumu ya banganga-Nzambi mpe milongisi ya Misiku vwandaka sosa wapi mutindu ya kukanga Yesu na mansweki samu na kufwa yandi.

² Ya tsyelika, bawu vwandaka tuba: «Beto fwana kukanga yandi ve na mukembo ya Paki samu ti bantu sala muvusu ve.»

*Kento mosi tulaka mananasi na yintu ya Yesu
(Mat 26.6-13; Yne 12.1-8)*

³ Yesu vwandaka na Betani na kati ya yinzo ya Simoni, muntu ya bwazi*. Ntangu yandi vwandaka na mesa, kento mosi kotaka kuna na kitutu ya alabati† ya kifuluka na mananasi ya ntalu mingi yina ba yidikaka na nale‡. Yandi zengaka yintu ya kitutu, mpe sekulaka mananasi na yintu ya Yesu.

⁴ Bantu ya nkaka yina vwandaka kuna vwandaka ve na kilengi mpe tubaka bawu na bawu: «Samu na yinki yandi me bebisa mananasi yayi?

⁵ Ba lendaka tekisa yawu na ntalu ya kulutula Badenalya bankama tatu (300), mpe kukabula mbongo yina na bamputu!»

Na yina, bawu dasukilaka kento yina.

⁶ Kasi Yesu tubaka: «Beno bika yandi! Samu na yinki beno ke na kukwamisa yandi? Mambu yina yandi me sala samu na munu kele mbote.

⁷ Ya tsyelika, bamputu ke vwanda na beno ntangu nyonso, mpe konso ntangu yina beno zola, beno lenda kusala bawu mambu ya mbote. Kasi munu, mu ke vwanda ve na beno ntangu nyonso.

⁸ Yandi me sala mambu yina yandi me lenda na kusala. Yandi me tula mananasi na nzutu ya munu samu na kukubika nzikulu ya munu.

* **14:3** *Simoni* beelaka kimbevo ya bwazi, mpe belukaka. Kasi bantu vwandaka bika ve na kubokila yandi «Simoni muntu ya bwazi». † **14:3** *Alabati* kele ditadi ya mpembe yina ba-Zwife vwandaka yidikila bitutu. ‡ **14:3** *Nale* kele mananasi yina ba vwandaka yidika na kifulu yina ke menaka na yinsi ya Indya. **14:5** Mat 18.28

⁹ Ya tsyelika, mu ke na kuzabisa beno: Bisika nyonso yina ba ke zabisa Nsangu ya Mbote yayi na yinza, ba ke zonzila mambu yina kento yayi me sala, mpe ba ke bambukila yandi moyo.»

*Yuda bakaka lukanu ya kuyekula Yesu
(Mat 26.14-16; Lke 22.3-6)*

¹⁰ Na yina, Yuda Isekayote, mosi na kati ya bilandi kumi na zole, kwendaka tala bamfumu ya banganga-Nzambi samu na kuyekula bawu Yesu.

¹¹ Ntangu bamfumu ya banganga-Nzambi kuwaka mutindu yina, bawu kumaka na kilengi mingi mpe pesaka yandi nsilulu ya kupesa yandi mbongo. Na yina, Yuda vwandaka sosa ntangu ya mbote samu na kuyekula bawu Yesu.

*Yesu kudyaka madya ya Paki na bilandi ya yandi
(Mat 26.17-25; Lke 22.7-14,21-23; Yne 13.21-30)*

¹² Kilumbu ya ntete ya mukembo ya Paki yina bantu vwandaka kufwa mameme ya fyoti samu na kudya, mpe yina bantu vwandaka kudya mampa yina ba ke funisaka ve, bilandi ya Yesu yu-fulaka yandi: «Wapi sika nge zola ti beto kwenda kuyidikila nge madya ya Paki?»

¹³ Na yina, Yesu fidisaka zole na kati ya bilandi ya yandi, mpe zabisaka bawu: «Beno kwenda na mbanza, mpe beno ke bwabana bakala mosi yina ke na kunata diyuki ya maza. Beno landa yandi,

¹⁴ mpe kisika yina yandi ke kota, beno tuba na mfumu ya yinzo ti Mulongisi ke na kuyufula nge: «Wapi sika kele kivinga yina mu ke kudya Paki na bilandi ya munu?»

¹⁵ Yandi ke lakisa beno na kibandu ya yinzo, kivinga ya nene yina kele ya kukubama, mpe

yawu kele na bima nyonso yina me fwanana. Ni kuna beno ke yidika bima nyonso samu na madya ya Paki.»

¹⁶ Bilandi kwendaka mpe kumaka na mbanza. Bawu talaka mambu nyonso mutindu Yesu zabisaka bawu, mpe bawu yidikaka bima nyonso samu na madya ya Paki.

¹⁷ Ntangu mpimpa kumaka, Yesu kwendaka kuna na bilandi ya yandi kumi na zole.

¹⁸ Ntangu bawu vwandaka kudya na mesa, Yesu tubaka: «Ya tsyelika, mu ke na kuzabisa beno, mosi na kati ya beno yina ke na kudya kintwadi na munu ke yekula munu.»

¹⁹ Bilandi kumaka na kyadi ya kulutula, mpe bandaka na kuyufula yandi mosi na mosi: «Ya kele munu?»

²⁰ Yesu vutulaka: «Ya kele mosi na kati ya beno kumi na zole. Muntu yina ke na kutula diboko ya yandi kintwadi na munu na kati ya ndonga.

²¹ Ya tsyelika, Mwana ya Muntu ke kufwa mutindu Dibuku ya Nzambi ke zabisaka yawu. Kasi kyadi na muntu yina ke yekula yandi! Ya vwandaka mbote na muntu yina na kubutuka ve.»

Madya ya Mfumu

(Mat 26.26-30; Lke 22.14-20; 1Ko 11.23-25)

²² Ntangu bawu vwandaka kudya, Yesu bakaka dimpa. Na manima ya kutonda Nzambi, yandi bukunaka yawu mpe pesaka yawu na bilandi ya yandi na kutuba: «Beno baka, yayi ni nzutu ya munu.»

²³ Na manima, yandi bakaka mbungu ya vinu. Yandi tondaka Nzambi, pesaka yawu na bilandi ya yandi, mpe bawu nyonso kunwaka yawu.

²⁴ Yandi zabisaka bawu: «Yayi ni menga ya munu, menga ya ngwisani yina me mwangana samu na bantu mingi.

²⁵ Ya tsyelika, mu ke na kuzabisa beno: Katuka ntangu yayi, mu ke kunwa dyaka ve vinu yayi tii kilumbu yina mu ke kunwa vinu ya malu-malu na kati ya Kimfumu ya Nzambi.»

²⁶ Na manima, bawu kembisaka Nzambi na banzumbu, mpe kwendaka na mongo ya bayinti ya olive.

Yesu zabisaka ti Pyele ke manga yandi
(Mat 26.31-35; Lke 22.31-34; Yne 13.36-38)

²⁷ Yesu tubaka na bilandi ya yandi: «Beno nyonso ke bika munu samu ti Dibuku ya Nzambi ke tubaka: “Mu ke kufwa muvungi ya mameme, mpe mameme nyonso ke mwangana”.»

²⁸ Yesu tubaka dyaka: «Kasi ntangu mu ke vumbuka na lufwa, mu ke kwenda kuvingila beno na Ngalili.»

²⁹ Pyele zabisaka yandi: «Ata ti bawu nyonso bika nge, munu, mu ke bika nge ve!»

³⁰ Yesu vutulaka: «Ya tsyelika, mu ke na kuzabisa nge, kaka na mpimpa ya bubu yayi, ntete nsusu kuba bambala zole, nge ke manga munu bambala tatu.»

³¹ Kasi Pyele tubaka dyaka na ngolo nyonso: «Ata ti mu fwana kufwa kintwadi na nge, mu ke manga nge ve.» Bawu nyonso mpe tubaka mutindu yina.

Yesu sambilaka na Ngetesemane
(Mat 26.36-46; Lke 22.39-46)

³² Ntangu Yesu na bilandi ya yandi kumaka na kisika yina ba ke bokilaka Ngetesemane, Yesu zabisaka bawu: «Beno vwanda awa ntangu mu ke sambila.»

³³ Yandi nataka Pyele, Zaki, mpe Yowane. Yandi bandaka na kutala mpasi na ntima mpe na kukuma na boma.

³⁴ Na yina, yandi zabisaka bawu: «Ntima ya munu kele ya kufuluka na kyadi samu na lufwa. Benó vwanda awa, mpe beno kyelola meso.»

³⁵ Yandi kwendaka na mwa mantwala. Yandi kubwaka na ntoto mpe sambilaka samu na kulomba na Nzambi kana yawu lenda kusalama ti ngunga yina ya mpasi katuka pene-pene ya yandi.

³⁶ Yandi vwandaka tuba: «Abba! Tata ya munu, kana yawu lenda kusalama, katula mbungu yayi ya mpasi pene-pene na munu. Kasi kusala ve luzolo ya munu. Sala kaka luzolo ya nge.»

³⁷ Na manima, yandi vutukaka kisika vwandaka bilandi tatu yina, mpe kutaka bawu ya kulala. Na yina, yandi tubaka na Pyele: «Simoni, nge me lala! Nge me lenda ve na kukyelola meso ata na ngunga mosi.

³⁸ Benó kyelola meso, mpe beno sambila samu ti beno kubwa ve na ntontolo. Ntima ya muntu kele ya kufuluka na nsatu ya kusala mambu ya mbote, kasi nzutu kele ya kulemba.»

³⁹ Yesu bikaka dyaka bawu, mpe sambilaka dyaka na kuzonza mambu yina yandi zonzaka ntete.

⁴⁰ Yandi vutukaka dyaka kisika vwandaka bilandi tatu yina, mpe kutaka dyaka bawu ya kulala

samu ti meso ya bawu vwandaka ya kufuluka na pongi. Bawu vwandaka zaba ve yinki ya kuzabisa yandi.

⁴¹ Ntangu yandi vutukaka na mbala ya tatu kisika vwandaka bilandi ya yandi, yandi zabisaka bawu: «Benó ke na kutatamana na kulala, mpe benó ke na kupema! Ntangu yayi, ngunga me lunga yina ba ke yekula Mwana ya Muntu na maboko ya misumuki.

⁴² Benó telama, mpe beto kwenda! Muntu yina ke na kuyekula munu me kwiza.»

Binwani kangaka Yesu

(Mat 26.47-56; Lke 22.47-53; Yne 18.3-12)

⁴³ Kaka na ntangu yina, ntete yandi manisa na kuzonza, Yuda, mosi na kati ya bilandi kumi na zole, kumaka kuna. Yandi kwizaka na nkonga ya nene ya bantu yina vwandaka na bambele mpe bayinti na maboko. Ni bamfumu ya banganga-Nzambi, milongisi ya Misiku, mpe bakuluntu ya ba-Zwife fidisaka bawu.

⁴⁴ Yuda yina vwandaka yekula Yesu zabisaka bawu kidimbu yina yandi ke sala: «Muntu yina mu ke fiba, ni yandi. Benó kanga yandi, mpe benó keba yandi mbote ntangu benó ke nata yandi.»

⁴⁵ Kaka na ntangu yina Yuda kumaka, yandi kwendaka pene-pene ya Yesu, mpe tubaka: «Mulongisi!» Na manima, yandi fibaka Yesu.

⁴⁶ Na yina, bawu simbaka Yesu mpe kangaka yandi.

⁴⁷ Kasi mosi na kati ya bayina vwandaka kintwadi na Yesu, basisaka mbele ya yandi. Yandi

bulaka yawu kisadi ya nganga-Nzambi ya ntete, mpe zengaka yandi dikutu.

⁴⁸ Yesu zabisaka bawu: «Beno me kwiza na bambele mpe bayinti samu na kukanga munu mutindu ti mu vwandaka kimpumbulu?

⁴⁹ Bilumbu nyonso mu vwandaka kintwadi na beno na kati ya Yinzo ya Nzambi samu na kulongisa, mpe beno kangaka munu ve. Kasi mambu nyonso yayi me salama samu na kulongisa mambu yina kele na kati ya Dibuku ya Nzambi.»

⁵⁰ Na yina, bilandi nyonso bikaka Yesu, mpe kimaka.

⁵¹ Ditoko mosi vwandaka landa Yesu. Yandi lwataka kaka lele. Ba mekaka na kukanga yandi,

⁵² kasi yandi bikaka lele, mpe kimaka kimpene.

Yesu na ntwala ya kimvuka ya bakuluntu ya ba-Zwife

(Mat 26.57-68; Lke 22.54-55,63-71; Yne 18.13-14,19-24)

⁵³ Bayina kangaka Yesu nataka yandi na yinzo ya nganga-Nzambi ya ntete kisika vukanaka bamfumu ya banganga-Nzambi, bakuluntu ya ba-Zwife, mpe milongisi ya Misiku.

⁵⁴ Pyele vwandaka landa Yesu mwa manima, mpe kotaka na lupangu ya nganga-Nzambi ya ntete. Yandi vwandaka kisika mosi na mikengi, mpe vwandaka yotila tiya.

⁵⁵ Bamfumu ya banganga-Nzambi, mpe kimvuka nyonso ya bakuluntu ya ba-Zwife vwandaka sosa kimbangi samu na kuzengila yandi lufwa, kasi bawu kuzwaka ata dyambu.

⁵⁶ Ya tsyelika, bantu mingi vwandaka tuba bimbangi ya luvunu na Nkumbu ya Yesu. Kasi bimbangi ya bawu vwandaka ya kuswaswana.

⁵⁷ Na yina, mwa bantu ya nkaka telamaka, mpe tubaka kimbangi yayi ya luvunu:

⁵⁸ «Beto kuwaka yandi na kutuba ti yandi ke mwangisa Yinzo yayi ya Nzambi yina bantu tungaka, mpe na bilumbu tatu, yandi ke tunga dyaka ya nkaka yina bantu ke tunga ve.»

⁵⁹ Kasi ata na kimbangi yayi, bambangi vwandaka wisana ve.

⁶⁰ Na yina, nganga-Nzambi ya ntete telamaka na kati-kati ya kimvuka, mpe yufulaka Yesu: «Nge kele ve na dyambu ya kutuba na mambu yina bantu yayi ke na kufunda nge?»

⁶¹ Kasi Yesu pesaka mvutu ve, mpe vwandaka kaka swi. Nganga-Nzambi ya ntete yufulaka dyaka yandi: «Nge kele Masiya, Mwana ya Nzambi* yina beto ke sambilaka?»

⁶² Yesu vutulaka: «Ee, ya kele munu, mpe beno ke tala Mwana ya Muntu ya kuvwanda na lubakala ya Nzambi-Mpungu, mpe yandi ke kwiza na kati ya matuti.»

⁶³ Na yina, nganga-Nzambi ya ntete pasulaka bilele ya yandi, mpe tubaka: «Beto ke dyaka ve na nsatu ya bambangi!

⁶⁴ Beno me kuwa mutindu yandi me safula Nzambi. Yinki beno ke na kubanza?» Bawu nyonso tubaka ti ba fwana kuzengila yandi kitumbu ya lufwa.

⁶⁵ Mwa bantu ya nkaka na kati ya bawu lobolaka yandi mante. Bawu kangaka yandi kizizi, bulaka yandi makofi, mpe tubaka: «Bikula! Nani me

bula nge?» Na manima, mikengi bakaka yandi, mpe bulaka yandi bambata.

Pyele mangaka Yesu

(Mat 26.69-75; Lke 22.56-62; Yne 18.15-18,25-27)

⁶⁶ Ntangu Pyele vwandaka na yisi, na kati ya lupangu, kisadi mosi ya kento ya nganga-Nzambi ya ntete kwizaka kuna.

⁶⁷ Yandi talaka Pyele yina vwandaka yotila tiya. Yandi talaka Pyele mbote, mpe tubaka: «Nge mpe, nge vwandaka kintwadi na Yesu, muntu ya Nazaleti.»

⁶⁸ Kasi Pyele mangaka mpe tubaka: «Mu zaba ve yinki nge ke na zola kutuba, mpe mu ke na kubakula ata dyambu.»

Na manima, Pyele kwendaka vwanda na mwelo ya lupangu.

⁶⁹ Kasi kisadi yango talaka dyaka yandi, mpe tubaka na bayina vwandaka kuna: «Bakala yayi vwandaka na bawu.»

⁷⁰ Pyele mangaka dyaka. Na manima ya mwa ntangu, bayina vwandaka kuna tubaka dyaka na Pyele: «Ya tsyelika, nge kele mosi ya bantu ya yandi samu ti nge mpe, nge kele muntu ya Ngalili.»

⁷¹ Kasi Pyele zengaka ndefi mpe tubaka: «Mu zaba ve muntu yina beno ke na kuzonzila. Kana mu ke na kuvuna, bika ti Nzambi kupesa munu kitumbu.»

⁷² Kaka na ntangu yina, nsusu kubaka na mbala ya zole. Pyele bambukaka moyo na mambu yina Yesu zabisaka yandi: «Ntete nsusu kuba bambala

zole, nge ke manga munu bambala tatu.» Na yina, Pyele basikaka mbangu mpe dilaka.

15

Yesu na ntwala ya Pilate

(Mat 27.1-2,11-14; Lke 23.1-5; Yne 18.28-38)

¹ Na suka-suka, bamfumu ya banganga-Nzambi, bakuluntu ya ba-Zwife, milongisi ya Misiku, mpe bantu nyonso ya kimvuka ya bakuluntu ya ba-Zwife vukanaka. Bawu kangaka Yesu basinga. Bawu nataka yandi, mpe pesaka yandi na maboko ya Pilate.

² Pilate yufulaka yandi: «Nge kele ntinu ya ba-Zwife?» Yesu vutulaka: «Nge ke na kutuba yawu nge mosi.»

³ Bamfumu ya banganga-Nzambi vwandaka funda yandi na mambu mingi.

⁴ Na yina, Pilate yufulaka dyaka yandi: «Nge ke na kuvutula dyambu ve? Nge ke na kuwa ve mambu nyonso yina bawu ke na kuzonza na nzutu ya nge!»

⁵ Kasi Yesu vutulaka dyaka ve mvutu, mpe Pilate yitukaka mingi.

Ba zengilaka Yesu lufwa

(Mat 27.15-26; Lke 23.13-25; Yne 18.39-19.16)

⁶ Na konso mukembo ya Paki, Pilate vwandaka na kifu ya kupesa kimpwanza na nkole yina bantu vwandaka zola ti yandi basisa.

⁷ Kasi ya vwandaka na muntu mosi na nkumbu Balabase yina vwandaka na boloko na bimpumbulu ya nkaka, samu ti bawu kufwaka muntu ntangu bawu salaka muvusu.

⁸ Nkonga ya bantu kwendaka na yinzo ya Pilate, mpe bandaka na kulomba yandi mambu yina yandi vwandaka na kifu ya kusalaka.

⁹ Pilate vutulaka: «Beno zola ti mu pesa kimpwanza na ntinu ya ba-Zwife?»

¹⁰ Ya tsyelika, Pilate zabaka ti bamfumu ya banganga-Nzambi yekula Yesu na maboko ya yandi, samu ti bawu vwandaka tala yandi musoki.

¹¹ Kasi bamfumu ya banganga-Nzambi tumisaka nkonga na kulomba ti Pilate basisa Balabase na boloko.

¹² Pilate zabisaka dyaka bawu: «Na yina, yinki beno zola ti mu sala na muntu yina beno ke boki-laka ntinu ya ba-Zwife?»

¹³ Bawu lookaka: «Koma yandi na kulunsi!»

¹⁴ Pilate yufulaka bawu: «Wapi dyambu ya yimbi yandi me sala?» Kasi bawu lookaka dyaka na ngolo nyonso: «Koma yandi na kulunsi!»

¹⁵ Pilate vwandaka sosa kuyangidika nkonga. Na yina, yandi pesaka Balabase kimpwanza. Yandi tumisaka ti ba bula Yesu bikoti, mpe yekulaka yandi na maboko ya bawu samu na kukoma yandi na kulunsi.

*Binwani sekaka Yesu
(Mat 27.27-31; Yne 19.2-3)*

¹⁶ Binwani nataka Yesu na yinzo ya mfumu Pilate, na kati ya lupangu, mpe bawu bokilaka binwani nyonso ya nkaka.

¹⁷ Bawu lwatisaka Yesu kiyunga ya mbwaki, mpe yimpu ya kintinu yina ba yidikaka na bansende.

18 Na manima, bawu vwandaka pesa yandi mbote na kutuba: «Mbote ya nge, ntinu ya ba-Zwife!»

19 Bawu vwandaka bula yandi kidyadya na yintu, mpe vwandaka lobola yandi mante. Bawu vwandaka fukamaka mpe kondama na ntwala ya yandi.

20 Ntangu bawu manisaka na kuseka yandi, bawu katulaka yandi kiyunga, mpe lwatisaka yandi binkuti ya yandi. Na manima, bawu nataka yandi samu na kukoma yandi na kulunsi.

*Ba komaka Yesu na kulunsi
(Mat 27.32-44; Lke 23.26-43; Yne 19.17-27)*

21 Bawu talaka muntu mosi na nkumbu Simoni yina katukaka na bilanga. Yandi vwandaka muntu ya mbanza Silene, mpe tata ya Alezande mpe Lufuse. Binwani tumisaka yandi na ngolo nyonso na kunata kulunsi ya Yesu.

22 Bawu nataka Yesu na kisika yina ba ke bokilaka Ngolongota, yina zola kutuba: «Kisika ya Mukwa ya yintu».

23 Bawu zolaka pesa yandi vinu ya kuvukisa na mile, kasi Yesu mangaka.

24 Na manima, bawu komaka Yesu na kulunsi, kabulaka bawu na bawu binkuti ya yandi na kubula dzeke, samu na kuzaba yinki konso muntu ke kuzwa.

25 Ya vwandaka ngunga ya yivwa ya suka ntangu bawu komaka Yesu na kulunsi.

26 Na dibaya yina vwandaka zabisa dyambu yina ba zengilaka yandi lufwa, ba sonikaka mutindu yayi: «Ntinu ya ba-Zwife».

²⁷ Bawu komaka mpe na bakulunsi bimpumbulu zole pene-pene ya Yesu: mosi na lubakala ya yandi, mpe ya nkaka na lumoso ya yandi [

²⁸ Ni mutindu yina salamaka kibuku ya mambu ya Nzambi yina ke tubaka: «Ba tulaka yandi na lutangu ya bimpumbulu*.»]

²⁹ Bantu yina vwandaka luta kuna, vwandaka finga yandi, mpe vwandaka ningisa yintu. Bawu vwandaka tuba: «Ee! Nge vwandaka zola kumwangisa Yinzo ya Nzambi, mpe kutunga dyaka yawu na bilumbu tatu!

³⁰ Na yina, vuukisa nzutu ya nge, mpe kulumuka na kulunsi!»

³¹ Mutindu mosi mpe, bamfumu ya banganga-Nzambi mpe milongisi ya Misiku vwandaka seka Yesu na kutuba bawu na bawu: «Yandi vuukisaka bantu ya nkaka, kasi yandi lenda kuvuukisa ve nzutu ya yandi mosi!

³² Kana yandi kele Masiya, ntinu ya Isayeli, yandi kulumuka ntangu yayi na kulunsi samu ti beto tala mpe beto kwikila yandi.» Bayina ba komaka mpe na kulunsi kintwadi na Yesu vwandaka finga yandi.

Lufwa ya Yesu

(Mat 27.45-56; Lke 23.44-49; Yne 19.28-30)

³³ Na ngunga ya midi, kitombe kumaka na yinsi nyonso tii na ngunga ya tatu na manima ya midi.

³⁴ Na ngunga ya tatu na manima ya midi, Yesu lookaka na ndinga ya ngolo: «Eloyi, Eloyi, lema sabatani!» Ya zola kutuba: «Nzambi ya munu!

* **15:28** Na babibiliya ya nkaka ya ntama, kitini yayi, ba bwelaka yawu na kubwela. **15:33** ngunga ya midi Mat 20.5

Nzambi ya munu! Samu na yinki nge me bika munu?»

³⁵ Bantu ya nkaka yina vwandaka kuna kuwaka yandi, mpe tubaka. «Beno kuwa! Yandi ke na kubokila Eli!»

³⁶ Mosi na kati ya bawu kwendaka baka mbangu kima mutindu mafudya. Yandi tulaka yawu malafu ya ngayi, mpe kangaka yawu na nsongi ya kidyadya. Yandi pesaka yawu na Yesu samu ti yandi kunwa, mpe tubaka: «Beno vingila! Beto tala ntete kana Eli ke kwiza kukatula yandi na kulunsi.»

³⁷ Kasi Yesu lookaka ngolo, mpe kufwaka.

³⁸ Lele yina ke kabulaka bisika ya longo ya Yinzo ya Nzambi pasukaka na kati-kati na bandambu zole kubanda na zulu tii na yisi.

³⁹ Ntangu mfumu ya binwani ya Loma yina vwandaka na ntwala ya Yesu talaka mutindu Yesu kufwaka, yandi tubaka: «Ya tsyelika, muntu yayi vwandaka Mwana ya Nzambi.»

⁴⁰ Ndambu ya bakento vwandaka mpe kuna. Bawu vwandaka ya kutelama mwa ntama, mpe vwandaka tala. Na kati ya bawu vwandaka: Maliya ya mbanza Madala, Maliya mama ya Zaki ya ntwenya mpe Yoze, mpe kento ya nkaka na nkumbu Salome.

⁴¹ Bawu landaka Yesu mpe sadilaka yandi ntangu yandi vwandaka na Ngalili. Ya vwandaka kuna mpe na bakento mingi ya nkaka yina kwizaka na Yesu na Yelusalemi.

*Ba tulaka nzutu ya Yesu na kati ya ndyamu
(Mat 27.57-61; Lke 23.50-56; Yne 19.38-42)*

⁴² Ya vwandaka kuma mpimpa, mpe ya vwandaka kilumbu ya kukubika saba.

⁴³ Yosefi, muntu ya mbanza Alimate kwizaka kuna. Yandi vwandaka muntu ya mfunu na kati ya kimvuka ya bakuluntu ya ba-Zwife. Yandi mpe vwandaka vingila nkwizulu ya Kimfumu ya Nzambi. Na kibakala nyonso, yandi kwendaka tala Pilate, mpe lombaka yandi nzutu ya Yesu.

⁴⁴ Kasi Pilate yitukaka na kuwa ti Yesu me kufwa. Na yina, yandi bokilaka mfumu ya binwani, mpe yufulaka yandi kana Yesu kufwaka ntama.

⁴⁵ Na manima ya kuwa mvutu ya mfumu ya binwani, yandi pesaka Yosefi muswa ya kubaka nzutu ya Yesu.

⁴⁶ Yosefi sumbaka lele ya lino, mpe katulaka nzutu ya Yesu na kulunsi. Yandi zingaka yawu na lele ya lino, mpe tulaka yawu na kati ya ndyamu yina ba timunaka na mongo ya matadi. Na manima, yandi vindumunaka ditadi ya nene samu na kukanga ndyamu.

⁴⁷ Maliya ya mbanza Madala, mpe Maliya mama ya Yoze vwandaka tala kisika ba vwandaka tula nzutu ya Yesu.

16

Mvumbukulu ya Yesu na lufwa

(Mat 28.1-8; Lke 24.1-12; Yne 20.1-10)

¹ Ntangu kilumbu ya Saba lutaka, Maliya ya mbanza ya Madala, Maliya mama ya Zaki, mpe kento ya nkaka na nkumbu Salome, sumbaka mananasi samu na kutula na nzutu ya Yesu.

² Na suka-suka ya kilumbu ya lumingu, bawu kwendaka na ndyamu.

³ Bawu vwandaka tuba bawu na bawu: «Nani ke vindumuna beto ditadi yina kele na mwelo ya ndyamu?»

⁴ Kasi ntangu bawu kumaka, bawu talaka ti ditadi yango ya nene vwandaka me vindumuka na lweka.

⁵ Na yina, bawu kotaka na ndyamu, mpe talaka ditoko mosi yina lwataka dizwela ya mpembe. Yandi vwandaka ya kuvwanda na lubakala, mpe bawu kumaka na boma.

⁶ Kasi yandi zabisaka bawu: «Beno vwanda na boma ve. Beno ke na kusosa Yesu ya Nazaleti yina ba komaka na kulunsi! Yandi kele ve awa. Yandi me vumbuka na lufwa. Beno tala kisika yina ba tulaka yandi.

⁷ Ntangu yayi, beno kwenda kutuba mutindu yayi na bilandi ya yandi mpe na Pyele: “Yandi ke na kuvingila beno na Ngalili. Ni kuna beno ke tala yandi mutindu yandi zabisaka beno yawu.” »

⁸ Bawu basikaka na ndyamu, mpe kimaka ntama samu ti bawu vwandaka tekita na boma. Na yina, bawu tubaka ata dyambu na muntu samu na boma.

*Yesu talanaka na sika ya bilandi
(Mat 28.9-10; Yne 20.11-18)*

[
⁹ Na manima ya kuvumbuka na lufwa na kilumbu ya lumingu, Yesu talanaka ntete na Maliya ya mbanza Madala yina yandi bingisa bampeve nsambwadi ya yimbi.

¹⁰ Yandi kwendaka zabisaka yawu na bilandi ya Yesu. Bawu vwandaka na kyadi, mpe vwandaka dila.

¹¹ Yandi zabisaka bawu: «Yesu kele moyo, mu me tala yandi.» Kasi bawu kwikilaka yandi ve.

*Yesu talanaka na sika ya bilandi zole
(Lke 24.13-35)*

¹² Na manima, Yesu talanaka na mutindu ya nkaka na bilandi zole yina vwandaka kwenda na bwala.

¹³ Bawu vutukaka mpe zabisaka yawu na bilandi ya nkaka. Kasi bawu mpe kwikilaka ve.

*Yesu talanaka na sika ya bilandi kumi na mosi
(Mat 28.16-20; Lke 24.36-49; Yne 20.19-23; Bis 1.6-8)*

¹⁴ Na manima, Yesu talanaka na bilandi ya yandi kumi na mosi ntangu bawu vwandaka kudya. Yesu sembaka bawu samu ti bawu vwandaka ve na kiminu, mpe bawu kwikilaka ve bantu yina talaka yandi moyo na manima ya kuvumbuka na lufwa.

¹⁵ Na manima, yandi zabisaka bawu. «Beno kwenda na yinza ya muvimba samu na kumwangisa Nsangu ya Mbote na sika ya bantu nyonso.

¹⁶ Muntu yina ke kwikila mpe ke ndima na kuzwa mbotokolo, ke kuzwa mpulusu. Kasi muntu yina ke kwikila ve, ke kuzwa kitumbu.

¹⁷ Bayina ke kwikila, ke vwanda na bidimbu yayi: na Nkumbu ya munu, bawu ke bingisa bampeve ya yimbi, mpe ke zonza bandinga ya malumu.

¹⁸ Ata dyambu ya yimbi ke kumina bawu, kana bawu simba banyoka na maboko to bawu kunwa manganga ya yimbi yina ke kufwaka bantu. Bawu ke tentika maboko na bambevo, mpe bambevo ke beluka.»

*Yesu nangukaka na zulu
(Lke 24.50-53; Bis 1.9-11)*

¹⁹ Na manima ya kuzabisa bawu mutindu yina, Mfumu Yesu nangukaka na zulu, mpe kwendaka vwanda na lubakala ya Nzambi.

²⁰ Bilandi kwendaka zabisa Nsangu ya Mbote na bisika nyonso. Mfumu vwandaka sala kintwadi na bawu, mpe vwandaka lakisa butsyelika ya mambu yina bawu vwandaka zabisa na bidimbu ya ngitukulu yina bawu vwandaka sala*.]

* **16:20** Na mabuku ya nkaka ya ntama, bibuku kubanda na 9 tii na 20, ba bwelaka yawu na kubwela.

Mambu ya Nzambi
The Holy Bible in the Kitoba language of Congo
Bible entier en Kituba de Congo-Brazzaville

copyright © 2025 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kituba)

Contributor: Wycliffe USA

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 May 2025 from source files dated 14 May 2025

a854b3e0-daa0-5e79-9026-5b48865cc4ea